

לקוטי תורה • פרשת צו • מאמר 1

ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' אלהיכם...

”ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם”

האכילה היא העלאה: המזון יורד מן המלאכים, והנשמה האנושית האוכלת אותו מעלה את ניצוצותיו לשורשם; לעתיד לבוא גם הנשמות הנעלות של ימינו יהיו “נאכלות” ויועלו על ידי נשמות חדשות מ־סובב כל עלמין. כך מתבארת הברכה הכפולה שבדברי יואל והמדרש על קרבנו של אהרן: המברר עצמו נעשה מבורר, ומלכות, שהיא כעת מקבלת שותקת, תהיה לכתר ולמשפיעה, וכך לא יהיה עוד מי שיתבייש.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/likutei-torah/tzav/1

הנקודה

האכילה היא העלאה: המזון יורד מן המלאכים, והנשמה האנושית האוכלת אותו מעלה את ניצוצותיו לשורשם; לעתיד לבוא גם הנשמות הנעלות של ימינו יהיו "נאכלות" ויועלו על ידי נשמות חדשות מ־סובב כל עלמין. כך מתבארת הברכה הכפולה שבדברי יואל והמדרש על קרבנו של אהרן: המכרר עצמו נעשה מבורר, ומלכות, שהיא כעת מקבלת שותקת, תהיה לכתר ולמשפיעה, וכך לא יהיה עוד מי שיתבייש.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

המאמר מבאר את הפסוק ביואל ב, כו, שהילקוט קורא לו ברכה כפולה. המזון הגשמי הוא השלב האחרון בירידתה של ההזנה הרוחנית: מזונם של המלאכים הוא הכוח להשיג אלקות, ובאמצעות רבבות מלאכים, שהם ה"קריבים" של הבריאה, הוא נעשה לתבואה, לבעלי חיים ולעופות. תכליתו להיאכל בידי אדם, שנשמתו פנימית יותר מן המלאכים, וכ"פני אדם" הוא מעלה את הניצוצות שנפלו. לעתיד לבוא נשמות ימינו יהיו כ"בעלי חיים" ביחס לנשמות החדשות מ־סובב כל עלמין, ויועלו באמצעות הלווייתן ושור הבר: "ואכלתם אכול". אז תהיה מלכות "עטרת בעלה", משפיעה ובעלת קול, ותסתיים בושנו של המקבל. "להפליא" נדרש גם מלשון הפרשה: אפילו מן הפלא העליון, ה' חפץ במעשי הצדיקים. החלק השני מיישם זאת במדרש ויקרא רבה: אהרן, ש"אוכל" את כל הקרבנות, מקריב קרבן בעצמו, מפני שכדי לקבל מלמעלה מחכמה את שמן המשחה עליו להיעשות "מבורר"; מכאן "כיום המשח אותו" והלשון הזכרית "זה".

מבנה

1	הפסוק ותכלית האכילה	3-11
	הברכה הכפולה שבדברי יואל; עולמות בריאה, יצירה ועשיה, שבכל אחד מהם נשמות ומלאכים; מזונם של המלאכים הוא הכוח להשיג אלקות, והוא יורד באמצעות רבבות מלאכים, ה"קריבים", עד שנעשה למזון גשמי.	
2	המזון, המלאכים והאדם	41
	לכל עשב יש מזל, ששורשו במלאכי בריאה; בעלי החיים והעופות יורדים מפני המרכבה. המזון נועד להיאכל בידי האדם, שנשמתו פנימית יותר מן המלאכים, והוא מעלה, מן הקו האמצעי, את ניצוצות התווה לשורשם.	
3	אכילת מה שנאכל: נשמות העתיד	6-51
	נשמות ימינו הן כ"בעלי חיים" ביחס לנשמות החדשות מ־סובב כל עלמין, ויועלו באמצעות הלווייתן ושור הבר. אז תהיה מלכות לכתר, "עטרת בעלה", באור חוזר: "אשר הפליא עמך".	
4	סיום הבושה	9-71
	המקבל מתבייש, כמו הכלה שהופכת את פניה; לעתיד לבוא מלכות תשפיע ו"קול כלה" יישמע. הברכה הכפולה; "להפליא" מלשון הפרשה, אפילו מן הפלא העליון שלפניו חושך כאור; שכר משלו, ולא "נהמא דכיסופא".	

המדרש מושה את קרבנו של אהרן לחידתו של שמשון. אכילת המזבח ואכילת האדם; המכרר צריך להיות כבר מכורר, ולכן מתפללים לפני האכילה; אהרן הוא מה, ואף על פי כן נעשה "מכורר", כשם שנשמות ימינו יהיו למזון לנשמות גבוהות מהן והאריה יפיק דבש ל"שמש" של הוי".

שמן המשחה נמשך מלמעלה מחכמה דאצילות, ולכן אהרן נעשה "מכורר" כדי לקבלו. "יום" הוא גילוי, הנמשך בכל יום לעולם, כמו בקרבנות הנשיאים; ורק קרבנו של אהרן נקרא "זה", כלשון זכר, שלא כ"זאת" שבשאר הקרבנות.

בירור כירור

הפרדה והעלאה של ניצוצות הקדושה החבויים בעולם הגשמי, כגון הניצוצות שבמזון. המכרר עצמו צריך להיות כבר מכורר.

השמות מ"ה וב"ן שם מ"ה ושם ב"ן

שתי צורות של שם הוי": מ"ה (45), עקרון התיקון המכרר, וב"ן (52), תחום הניצוצות שנפלו ומתבררים. אהרן הוא מבחינת מ"ה; "זאת" היא בחינת ב"ן.

פני המרכבה פני אריה, שור, נשר ואדם

החיות שבחזון יחזקאל: האריה האוכל את הקרבנות, השור והנשר שמהם יורדים בעלי החיים והעופות, ופני אדם, המדרגה הפנימית, שממנה האדם מעלה אותם.

הנשמות החדשות שלעתיד לבוא נשמות חדשות שיתגלו לעתיד

נשמות שיתגלו לעתיד לבוא מיסובב כל עלמין, העיגול שלמעלה מן הקו. ביחס אליהן נשמות ימינו הן כ"בעלי חיים" הזקוקים להעלאה.

אשת חיל עטרת בעלה אשת חיל עטרת בעלה

מלכות, שכעת היא מקבלת שותקת, תעלה באור חוזר ותהיה לכתר ולמשפיעה; אז יישמע קולה ותסתיים בושתו של המקבל.

כוח מ"ה כ"ח מ"ה

חכמה הנדרשת כ"הכוח של מה": ביטול, שיש בו מדרגות עד אין קץ, ולכן גם אהרן הוא "מכורר" ביחס לחכמה העליונה יותר של שמן המשחה.

זה וזאת זה וזאת

הצורות הזכרית והנקבית של "זה". "זאת" היא נוקבא, שם ב"ן, המתבררת; "זה", הנאמר רק על קרבנו של אהרן, הוא המדרגה הזכרית והמשפיעה.

הפסוק ותכלית האכילה

1 ואכלתם אכול¹ ושבוע והללתם² את שם ה' אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא ולא יבושו עמי לעולם (ביואל סי' ב').

"ואכלתם, אכול ושבוע, והללתם את שם ה' אלקיכם, אשר עשה עמכם להפליא, ולא יבושו עמי לעולם" (יואל, פרק ב').

המאמר נפתח בפסוק מיואל ב', כ"ו, מתוך הבטחת הנביא לשפע לאחר שנות הארבה: ישראל יאכלו וישבעו, ישבחו את ה' על נפלאותיו ולא יתביישו עוד לעולם. כל אחד מביטויי הפסוק — הכפילות "אכול ושבוע", ה"פלא" וסיום הבושה — יתפרש כתיאור של העלאת הזמן לעתיד לבוא.

ובילקוט שם³ וכשהוא מברך את הצדיקים כופל את ברכתם⁴ ואכלתם כו' ולא יבושו כו'. הנה ענין כוונת האכילה הוא

ובמדרש ילקוט שם נאמר: "וכשהוא מברך את הצדיקים, כופל את ברכתם: 'ואכלתם' וכו', 'ולא יבושו' וכו'". והנה, ענין הכוונה שבאכילה הוא

ילקוט שמעוני על הפסוק מציין שכאשר ה' מברך את הצדיקים, הוא כופל את ברכתם; בפסוק 8 יוסבר מהן שתי מחציות הברכה. תחילה פונה אדמו"ר הזקן אל התכלית הפנימית של האכילה, שעליה מבוסס כל ההסבר.

כי יש נשמות ומלאכים בבחי' ההשתלשלות העולמות בי"ע ולכבודי בראתיו⁵ יצרתיו כו' ויש מלאכים דבריאה ויש מלאכים דיצ"י [דיצירה] ויש מלאכים דעשי"י [דעשיה].⁶

שיש נשמות ומלאכים בבחינת השתלשלות העולמות — בריאה, יצירה ועשיה — ככתוב: "לכבודי בראתיו, יצרתיו" וכו'. יש מלאכים של בריאה, יש מלאכים של יצירה ויש מלאכים של עשיה.

האכילה מוסברת באמצעות סדר הבריאה. מתחת לעולם האצילות נמצאים שלושה עולמות נבראים — בריאה, יצירה ועשיה — שחכמת הקבלה מוצאת בפעלים שבישעיהו מ"ג, ז': "בראתיו, יצרתיו, אף עשיתיו". בכל אחד מן העולמות האלה יש נשמות ומלאכים משלו.

2 והנה למעלה המזון של המלאכים הוא מה שנמשך להן כח ועוז רוחני⁷ להיות משיגים אלהותו ית' ולהיות עובדים אותו בכל לבם, וכמ"ש ברכות ס"פ משפטים ע"פ

והנה למעלה, מזונם של המלאכים הוא הכוח והעוז הרוחניים הנמשכים אליהם, כדי שיוכלו להשיג את אלקותו ית' ולעבוד אותו בכל לבם; וכמו שכתוב במדרש רבה, בסוף פרשת משפטים, על הפסוק

"מזונם" של המלאכים אינו מזון גשמי. זהו הכוח הרוחני הנמשך אליהם כדי שיוכלו להשיג את האלקות ולעבוד את ה' בכל לבם: חיותם היא ההבנה והכוח לעבוד את ה'.

כי שמי בקרב⁸ לפי שאין מלאכי השרת ניזונים אלא מזיו שכינה⁹ שנאמר ואתה מחיה¹⁰ את כולם¹¹ ועיין פ"י ואתה מחיה בזח"ב [בזהר חלק ב'] ר"פ ואתה תצוה דקע"ט ע"ב.

"כי שמי בקרב": "מפני שמלאכי השרת אינם ניזונים אלא מזיו השכינה, שנאמר: 'ואתה מחיה את כולם'". ועיין בפירוש "ואתה מחיה" בזוהר, חלק ב, בתחילת פרשת ואתה תצוה, דף קע"ט ע"ב.

שמות רבה, על הפסוק "כי שמי בקרב" — שנאמר על המלאך שה' שולח לפני ישראל — מלמד שמלאכי השרת ניזונים רק מזיו השכינה, ומביא את הפסוק מנחמיה: "ואתה מחיה את כולם". הזוהר, בתחילת פרשת תצוה, מפרש את המילים "ואתה" שבפסוק זה.

3 ובהשתלשלות המדרגות ע"י ריבוי רבבות ממוצעים שהם המלאכים שבכל העולמות שעובר השפע דרך שם וביניהם ונקי וכל קרבי¹² שהם בחי קרביים¹³ שדרך במ עובר השפע והמאכל ועי"ז נתהווה מזה מאכל גשמי.

ובתהליך ההשתלשלות של המדרגות, באמצעות רבבות רבות של ממוצעים — הם המלאכים שבכל העולמות, שהשפע עובר דרכם וביניהם — הם נקראים "וכל קרבי", שכן הם בחינת קרביים, שדרכם עוברים השפע והמזון; ובאמצעות זאת מתהווה ממנו מזון גשמי.

השפע של החיות האלוהית יורד דרך רבבות רבות מספור של מלאכים, המשמשים ממוצעים. אדמו"ר הזקן שואל את הביטוי "וכל קרבי" מתהילים ק"ג: כשם שהמזון עובר דרך האיברים הפנימיים בגוף, כך השפע האלוהי עובר דרך המלאכים, ובסופו של התהליך מתהווה מזון גשמי.

קטע 2 • 41

המזון, המלאכים והאדם

4 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין לך עשב מלמטה¹⁴ שאין לו מזל מלמעלה שמכה בו^{15, 16, 17, 18}

שהמזל הוא כח רוחני וגבוה מעל גבוה¹⁹ שומר וגבוהים עליהם עד שמגיע בשרש כל השרשים

וכמאמר חז"ל: "אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שמכה בו". שכן המזל הוא כוח רוחני, ו"גבוה מעל גבוה שומר, וגבוהים עליהם", עד שהוא מגיע לשורש כל השורשים,

המדרש מלמד שלכל עשב יש מזל, כוח שמימי, ש"מכה" בו ומורה לו לצמות. אדמו"ר הזקן מכנה את המזל כוח רוחני, ובעזרת הפסוק מקהלת "גבוה מעל גבוה שומר" מתאר מדרג של כוחות כאלה, מדרגה מעל מדרגה, עד לשורש כל השורשים.

במלאכים העליונים דבריהם שמקבלים כח ועוז מדבר ה' ית' להיות משיגים באלהות ומהם נשתלשל ונתהווה המאכל גשמי שמבחי פני שור שבמרכבה שהם מלאכים שמבחי גבורה נמשך למטה נפש הבהמות ומבחי פני נשר נמשכו העופות כו'

אל המלאכים העליונים שבעולם הבריאה, המקבלים כוח ועוז מדבר ה' יתברך כדי להשיג אלקות. מהם השתלשל ונוצר המאכל הגשמי: מבחינת פני השור שבמרכבה, שהם מלאכים שמבחינת גבורה, נמשכת למטה נפש הבהמות; ומבחינת פני הנשר נמשכו העופות, וכו'.

שורש זה הוא המלאכים העליונים ביותר, מלאכי הבריאה, המקבלים מדבר ה' את הכוח להשיג אלקות. מהם נוצר המאכל הגשמי, שלב אחר שלב: נפשות הבהמות נמשכות מ"פני השור" שבמרכבה, ממלאכים שמבחינת גבורה, והעופות נמשכים מ"פני הנשר".

וכשמתגלה למעלה מזון רוחני והשפעה למלאכים אזי בהשתלשלות וירידות המדרגות מתגלה למטה ג"כ ברכת השנה וכל מיני תבואתה

וכאשר מתגלים למעלה מזון רוחני והשפעה למלאכים, אזי, באמצעות ההשתלשלות וירידת המדרגות, מתגלים למטה גם ברכת השנה וכל מיני תבואתה.

שתי המדרגות קשורות זו בזו: כשמתגלה למעלה מזון רוחני למלאכים, אזי, כשהוא יורד ממדרגה למדרגה, מופיעים למטה שנה מבורכת ושפע יכולים. השפע הגשמי הוא ההד הנמוך ביותר של המזון הרוחני של המלאכים.

(וע' בזהר ס"פ מקץ דף ר"ד ע"א וע"ב ודף קצ"ד ע"א בענין שני השבע או להפך ח"ו [חס ושלום], ובזהר פ' אחרי דני"ט ע"ב בענין המטר).

(ועיינו בזהר, סוף פרשת מקץ, דף ר"ד ע"א וע"ב, ודף קצ"ד ע"א, בעניין שנות השבע, או להפך, חס ושלום; ובזהר, פרשת אחרי, דף נ"ט ע"ב, בעניין הגשם.)

מובאים שני מקומות בזהר כתמיכה לדברים. בסוף פרשת מקץ מדובר בשבע וברעב כניגודים, ובפרשת אחרי מסופר על זמן שבו העולם נזקק לגשם; בשניהם השפע הגשמי או חסרונו מוצגים כתוצאה של המתרחש למעלה.

והמכוון בירידה זו הוא כשיאכל האדם ששרשו ג"כ משם שיש נשמות דבריהם והם בכחי פנימי [פנימיות / פנימית] יותר מן המלאכים, וכמ"ש במ"א

ותכלית הירידה הזאת היא שהאדם, שגם שורשו משם, יאכל [אותו], שכן יש נשמות של בריאה, והן במדרגה פנימית יותר מן המלאכים, וכמו שנתבאר במקום אחר

תכלית ירידתו של המאכל היא שהאדם יאכל אותו. גם שורש נשמת האדם הוא בבריאה, אך הנשמות פנימיות יותר מן המלאכים; לכן המאכל, ששורשו במלאכים, מגיע אל מי שמדרגתו גבוהה משורשו שלו.

בד"ה אני ישנה ולבי ער²⁰ ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית,^{21,22} וכשיאכל אותם הן מוסיפים בו כח ושכל להיותם מבחי' אלה המלכים לפני מלך מלך²³ כו'

במאמר המתחיל "אני ישנה ולבי ער" ובמאמר המתחיל "מזמור שיר חנוכת הבית". וכשהאדם אוכל אותם, הם מוסיפים בו כוח ושכל, מפני שהם מבחינת "אלה המלכים... לפני מלך מלך", וכו',

מובאים כאן שני מאמרים. כשהאדם אוכל, המאכל מוסיף בו כוח ושכל, משום שניצוצותיו באים מבחינת "המלכים שמלכו לפני שמלך מלך", שאותה מזהה הקבלה עם עולם התורה, שאורותיו הנעלים נפלו ונתלכשו בעולם התחתון.

אלא שירדו ועיי שיאכל אותם הוא מעלה אותם לשרשם בבחי' הפנימית שהוא בחי' פני אדם לארבעתו,²⁴ שלכך האדם דייקא יוכל להעלותו להיותו מבחי' קו האמצעי שמבריש מן הקצה²⁵ כו'. ועמ"ש מזה בד"ה כה תברכו את בניי [בני ישראל].^{26,27,28}

אלא שהם ירדו, ועל ידי שהוא אוכל אותם הוא מעלה אותם לשרשם, במדרגה הפנימית שהיא בחינת "פני אדם לארבעתו". לכן דווקא האדם יכול להעלותם, משום שהוא מבחינת הקו האמצעי, ש"מבריש מן הקצה", וכו'. ועיינו במה שנתבאר על כך במאמר המתחיל "כה תברכו את בני ישראל".

מכיוון שהניצוצות הללו נפלו, יש להעלותם: באמצעות אכילתם האדם מעלה אותם לשרשם במדרגה הפנימית, "פני אדם" שבכל אחת מהחיות שבמרכבה. האדם יכול לעשות זאת מפני ששורשו בקו האמצעי, שכמו הבריש התיכון שבמשכן, "מבריש מן הקצה אל הקצה" ומחבר את כל הצדדים.

קטע 3 • 51-6

אכילת מה שנאכל: נשמות העתיד

5 והנה כמו שהמלאכים דעתה נחשבים לבחינת בהמות לגבי הנשמות כי בשרש שרשן הן מבחי' בהמות וחיות שבמרכבה

והנה, כשם שהמלאכים של עכשיו נחשבים לבחינת בהמות ביחס לנשמות — שכן בשורש שורשם הם מבחינת הבהמות והחיות שבמרכבה,

המשל הוא לסדר הקיים כיום: המלאכים נחשבים ל"בהמות" ביחס לנשמות, משום שבשורש העמוק ביותר שלהם הם באים מן הבהמות והחיות, היצורים החיים שבמרכבת יחזקאל.

שהם בחי' מקבלים מן האדם העליון, כך אפי' [אפילו] הנשמות דעתה לגבי הנשמות שיתגלו לעתיד נק' גי' בהמות כדאיתא ברע"מ [ברעיא מהימנא] שיש נשמות בחי' בהמות כו' ע"ש.

שהן בחינת מקבלים מן האדם העליון — כך גם הנשמות של עכשיו, ביחס לנשמות שיתגלו לעתיד לבוא, נקראות בהמות; כפי שנאמר ברעיא מהימנא שיש נשמות שהן בבחינת בהמות וכו', עיינן שם.

היצורים הללו מקבלים מן "האדם העליון" היושב מעליהם. בדומה לכך, גם הנשמות של ימינו נקראות "בהמות" ביחס לנשמות שיתגלו בעתיד; ברעיא מהימנא, חלק מן הזוהר, מדובר בנשמות שהן בבחינת בהמות.

(ועיין מענין הנשמות החדשות שיתגלו לעתיד בספר הגלגולים²⁹ פרק ז', וקרוב לסופו בד"ה ענין נשמות חדשות, ובמ"ח מסכת השגת הנשמות, ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] ר"פ תולדות גבי ועטרותיהם בראשיהם).³⁰

(ועיינו בענין הנשמות החדשות שיתגלו לעתיד לבוא בספר הגלגולים, פרק ז', ובסמוך לסופו, בקטע הפותח "ענין נשמות חדשות"; וכמשנת חסידים, מסכת השגת הנשמות; וברמ"ז, ריש פרשת תולדות, על "ועטרותיהם בראשיהם").

בסוגריים מובאים מקורות על "הנשמות החדשות" של העתיד: ספר הגלגולים, חיבור העוסק בגלגולי נשמות, בפרק ז' ובקטע סמוך לסופו; משנת חסידים, חיבור קבלי המסודר במסכתות; והרמ"ז, על הצדיקים היושבים "ועטרותיהם בראשיהם".

ולפיכך יצטרכו גם המה להתעלות באותן הנשמות והיינו ע"י שיתגשמו וירדו בבחינת מאכלים הגשמיים לויתן ושור הבר.

ולכן גם הן יצטרכו להתעלות באמצעות אותן נשמות; וזה יהיה על ידי שיתגשמו וירדו לבחינת מאכלים גשמיים: הלויתן ושור הבר.

לכן גם הנשמות של עכשיו יצטרכו להתעלות, על ידי שייכללו באותן נשמות נעלות יותר. הדבר יקרה כאשר יתגשמו בדמות הלויתן ושור הבר, שלפי דברי חז"ל יהיו סעודת הצדיקים לעתיד לבוא.

[ועמ"ש מענין לויתן ושור הבר בד"ה לויתן זה יצרת לשחק בו³¹ בפי שמיני], והצדיקים יאכלו אותם ויעלו לשרשם את המאכלים כדוגמת שהנשמות דעתה מעלים המאכלים הגשמיים [הגשמיים] ששרשם מהמלאכים.

[ועיינו במה שנכתב בענין הלויתן ושור הבר בדיבור המתחיל "לויתן זה יצרת לשחק בו", בפרשת שמיני], והצדיקים יאכלו אותם ויעלו את המאכלים לשורשם, בדומה לנשמות של עכשיו, שמעלות את המאכלים הגשמיים ששורשם מן המלאכים.

המאמר על "לויתן זה יצרת לשחק בו", בפרשת שמיני, עוסק ביצורים אלה. הצדיקים יאכלו אותם ויעלו את המאכלים לשורשם, בדומה לנשמות של ימינו, המעלות מאכלים גשמיים ששורשם במלאכים.

(וקרוב הדבר בודאי לומר שרק ניצוץ והארה מהנשמות ירד ונתלבש בלוייתן ושור הבר הגשמיים ועיי אכילת הניצוץ וההארה יתעלה ג"כ השרש דכה"ג [דכהאי גוונא] הוא בקרבנות כמ"ש במ"א בד"ה לבבתני^{32,33} שכל המלאכים וחיות הקדש מתנשאים ומתעלים ומתרוממים ע"י הקרבן עליי [עלייה] נפש הבהמה ששרשה לוקח מהם כו' ע"ש).

(וקרוב לוודאי לומר שרק ניצוץ והארה מן הנשמות ירדו והתלבשו בלוייתן ובשור הבר הגשמיים, ועל ידי אכילת הניצוץ וההארה יתעלה גם השורש. בדומה לכך הוא עניין הקרבנות, כפי שנתבאר במקום אחר, בדיבור המתחיל "לבבתני": כל המלאכים וחיות הקדש מתנשאים, מתעלים ומתרוממים על ידי הקרבן — עליית נפש הבהמה, ששורשה נלקח מהם וכו'; עיינו שם).

כאן מובא דיוק: מסתבר שרק ניצוץ והארה מאותן נשמות מתלבשים בלוייתן ובשור הבר הגשמיים, ואכילת הניצוץ מעלה גם את השורש. כך פועלים גם הקרבנות: כפי שמבואר במאמר "לבבתני", כאשר נפש הבהמה עולה בקרבן, מתעלים עמה המלאכים וחיות הקדש שמהם נלקחה.

והטעם הוא כי עתה אין האור מתגלה רק בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ששרשו מקו וחוט שהוא אחרי צמצום אור הא"ס, ומבחי' זו הם כל הנשמות דעתה,

והטעם הוא שכעת האור מתגלה רק בבחינת ממלא כל עלמין, ששורשה מן הקו והחוט, הנמשכים לאחר צמצום אור אין סוף; ומבחינה זו באות כל הנשמות של עכשיו,

זהו הטעם להבדל בין הנשמות של עכשיו לנשמות העתיד. כיום האור האלוקי מתגלה רק בבחינת ממלא כל עלמין, ששורשה בקו — הקו הדק של אור הנמשך לאחר הצמצום. כל הנשמות של ימינו באות מבחינה זו.

אבל לעתיד יהי [יהיה] בחי' התגלות הסוכ"ע שהוא בחי' העיגול שלפני הקו³⁴ ומבחי' זו הוא ענין הנשמות שיתגלו לעתיד, ואותן הנשמות הן גבוהות בערך הרבה כו'.

אבל לעתיד לבוא תהיה התגלות של סוכב כל עלמין, שהיא בחינת העיגול שלפני הקו; ומבחינה זו באות הנשמות שיתגלו לעתיד לבוא. נשמות אלה נעלות בהרבה וכו'.

בעתיד תתגלה בחינת סוכב כל עלמין: "העיגול" של האור הקודם לקו ומקיף את העולמות. הנשמות החדשות באות מבחינה זו, ולכן הן נעלות בהרבה מנשמות ימינו.

6 וזהו ואכלתם אכול. פי' דבר שכבר נאכל תחזרו ותאכלו אותו דהיינו הנשמות דעתה שכבר היו בבחי' אדם יחזרו ויאכלו אותן להעלותן למעלה יותר.

וזהו [פירוש] "ואכלתם אכול": דבר שכבר נאכל, תאכלו שוב. כלומר, נשמות ההווה, שכבר היו במדרגת "אדם", ייאכלו שוב כדי להעלותן למעלה יותר.

הפסוק נקרא כעת כך: "אכול" פירושו לאכול שוב את מה שכבר נאכל. נשמות ההווה, שכבר היו במדרגת "אדם" — האוכל — ייאכלו בעצמן על ידי הנשמות העליונות של העתיד, כדי להעלותן עוד.

וזהו והללתם כו' אשר עשה עמכם להפליא כי לעת יד אחר כל הבירורים והעליות שיתעלו כל הדברים התחתונים ע"י הנשמות

וזהו [פירוש] "והללתם" וכו', "אשר עשה עמכם להפליא". שכן לעתיד לבוא, לאחר כל הבירורים והעליות, כאשר כל הדברים התחתונים יעלו באמצעות הנשמות

"אשר עשה עמכם להפליא" מתאר את סופו של התהליך כולו. לעתיד לבוא, לאחר כל הבירורים, הדברים התחתונים יעלו בידי נשמות ההווה, והנשמות הללו יעלו בתורן בידי נשמות העתיד.

דעתה, והנשמות דעתה ע"י הנשמות שיתגלו לעתיד אז יהיה א"ח עט"ב [עטרת בעלה]³⁵ בבחי' אור חוזר ממטה למעלה כתר מלי' שיהי' [שיהיה] מלי' בבחי' כתר נעוץ סופן³⁶ כו'³⁷

של ההווה, ונשמות ההווה באמצעות הנשמות שיתגלו לעתיד לבוא — אז תהיה "אשת חיל עטרת בעלה", בבחינת אור חוזר מלמטה למעלה, כתר של מלכות: המלכות תהיה בבחינת כתר, "נעוץ סופן [בתחילתן]" וכו'.

אז תהיה המלכות, האחרונה מבין הספירות, "אשת חיל עטרת בעלה" (משלי יב, ד). באור חוזר, העולה מלמטה למעלה, הסדר מתהפך והמלכות עומדת בבחינת כתר, כדברי ספר יצירה: "נעוץ סופן בתחילתן".

ויהיו כל ההשפעות ע"י בחי' מלי' וכמ"ש והיה ביום ההוא יצאו³⁸ מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני כו'.

וכל ההשפעות יהיו באמצעות בחינת מלכות, ככתוב: "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים, חצים אל הים הקדמוני" וכו'.

אז כל ההשפעה האלוקית תעבור דרך המלכות. נבואת זכריה, שלפיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים, חצים אל הים הקדמוני, מובאת כדימוי לכך.

(ועמ"ש סדי"ה קול דודי³⁹ כו' בענין האבות והאמהות) ויהיה אז בבחי' פלא. וזהו אשר עשה עמכם להפליא היינו שסוף מעשה יהיה תחלה בבחי' פלא כתר מלי'.

(וראו גם מה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "קול דודי" וכו', בעניין האבות והאימהות.) ואז תהיה בבחינת פלא. וזהו [פירוש] "אשר עשה עמכם להפליא": שסוף מעשה יהיה תחילה, בבחינת פלא — כתר של מלכות.

המאמר "קול דודי" מובא בעניין האבות והאימהות. המצב העתידי מכונה פלא, שהוא אחד משמותיו של כתר; לכן "אשר עשה עמכם להפליא" פירושו ש"סוף מעשה יהיה תחילה" — המלכות תתעלה לכתר.

ובזה יובן מ"ש אח"כ ולא יבושו עמי. כי הנה אנו אומרים מהרה ישמע כו' קול כלה^{40, 41} קול הוא המשכה והשפעה.

ובכך יובן מה שנאמר אחר כך: "ולא יבושו עמי". שהרי אנו אומרים: "מהרה ישמע" וכו', "קול כלה". קול הוא המשכה והשפעה.

כך מתבאר גם "ולא יבושו עמי". בברכת הנישואין אנו מתפללים שבמהרה יישמע "קול כלה", וקול הוא נתינה: המשכה והשפעה.

קטע 4 • 71-9

סיום הבושה

7 והנה עתה כתיב הקל קול יעקב⁴² מבחי דכר נמשך ההשפעה בנוק' [בנוקבא] אבל הכלה אין לה בחי קול

ועתה נאמר: "הקול קול יעקב" — מן הבחינה הזכרית נמשכת ההשפעה אל נוקבא. אולם לכלה אין בחינת קול,

עתה נאמר: "הקול קול יעקב" — הקול, כוח ההשפעה, שייך לצד הזכרי, שממנו נמשכת השפעה אל נוקבא, הצד הנקבי. לכלה, מלכות, אין קול משלה.

כי המלי' הוא רק בחינת מקבל, ולכך החתן אומר הרי את מקודשת והכלה שותקת כי אין לה קול כו' וכמ"ש מזה סד"ה ויגש אליו יהודה⁴³ גבי מהרה ישמע כו' ע"ש.

שכן מלכות היא רק בחינת מקבל. לכן החתן אומר: "הרי את מקודשת", והכלה שותקת, מפני שאין לה קול וכו'. על כך נכתב בסוף המאמר הפותח במילים "ויגש אליו יהודה", בעניין "מהרה ישמע" וכו'; עיינו שם.

מלכות היא מקבלת בלבד. הדבר משתקף בטקס הנישואין: החתן אומר "הרי את מקודשת" והכלה שותקת, כפי שמוסבר בסוף המאמר בתורה אור "ויגש אליו יהודה", בהקשר של "מהרה ישמע".

אבל לעתיד שתעלה המלי' אחר כל הבירורים להיות אי"ח עט"ב [עטרת בעלה] ולהיות בבחי' או"ח [אור חוזר] כתר מלי' ותהיה היא המשפיע אז נאמר קול כלה, ולזאת ולא יבושו עמי,

אבל לעתיד לבוא, כאשר מלכות תתעלה לאחר כל הבירורים ותהיה "אשת חיל עטרת בעלה", ותהיה בבחינת אור חוזר, כתר של מלכות, והיא תהיה המשפיעה — אז נאמר "קול כלה". משום כך נאמר: "ולא יבושו עמי".

לעתיד, לאחר כל הבירורים, מלכות תתעלה ותהיה "עטרת בעלה", כתר באור חוזר, ותהפוך למשפיעה. אז יישמע "קול כלה", ולכן נאמר "ולא יבושו עמי".

כי עכשיו הוא כמ"ש במשנה ספ"ז דפסחים והכלה הופכת פניה ואוכלת⁴⁴, ע"ד מה דאיתא בירושלמי פ"ק [פרק קמא] דערלה⁴⁵ סימנא דאכיל מן חבריה בהית (פי' מתבייש)

שכן כעת המצב הוא ככתוב במשנה, בסוף פרק ז בפסחים: "והכלה הופכת פניה ואוכלת", בדומה למה שנאמר בירושלמי, בפרק א דערלה: "סימנא דאכיל מן חבריה — בהית", כלומר, מתבייש.

הבושה שייכת למי שמקבל. במשנה נאמר שהכלה בסעודת הפסח "הופכת פניה ואוכלת", ובירושלמי נאמר שסימנו של מי שאוכל מחברו הוא שהוא מתבייש להביט בו.

מסתכלא ביה, וכיון שעכשיו הכלה שהיא המלי היא רק בחי' מקבל לכן הופכת פניה ואוכלת וזהו ענין הבושה בהית מסתכלא ביה.

להסתכל בו. ומכיוון שכעת הכלה, שהיא מלכות, היא רק בחינת מקבל, היא הופכת את פניה ואוכלת. זהו ענין הבושה: "בהית מסתכלא ביה" — מתבייש להסתכל בו.

כיוון שמלכות היא כעת מקבלת בלבד, ה"כלה" הופכת את פניה בשעה שהיא אוכלת. זו הבושה של מי שמתבייש להביט במי שמשפיע לו.

אבל לעתיד ולא יבושו עמי כי אחר הבירור והעלייה תהיה היא עט"ב [עטרת בעלה] ואז תהיה היא בבחי' משפיע וא"כ ממילא ולא יבושו כו'.⁴⁶

אבל לעתיד לבוא, "ולא יבושו עמי": לאחר הבירור והעלייה היא תהיה "עטרת בעלה", ואז תהיה בבחינת משפיע. לכן ממילא "ולא יבושו" וכו'.

לעתיד, לאחר הבירור והעלייה, מלכות תהיה "עטרת בעלה" ומשפיעה, ולכן לא תהיה בושה.

8 וזהו ענין כפל הברכה שמלבד שיתעלו כ"כ [כל כך] להיות ואכלתם אכול כנ"ל עוד זאת גם כי ולא יבושו

לפי שתהיה א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] ובחי' משפיע, ועיין בגמרא פ"ק [פרק קמא] דמ"ק [דמועד קטן] ד"ט ע"ב ברכך ברכתא⁴⁷ כו'

וזהו ענין כפילות הברכה: מלבד זאת שהם יתעלו במידה כה רבה, עד שתתקיים בהם הבחינה של "ואכלתם אכול", כנזכר לעיל, יש גם זאת: "ולא יבושו", משום ש"אשת חיל" תהיה "עטרת בעלה", ובבחינת משפיעה. ועיינו בגמרא, פרק א' ממסכת מועד קטן, דף ט' ע"ב: "ברכך ברכתא" וכו'.

זוהי "כפילות" הברכה שעליה דיבר הילקוט: הנשמות לא רק יתעלו עד כדי כך ש"יאכלו" מחדש, אלא גם "לא יבושו", משום שמלכות תהיה לעטרה ולמשפיעה. במועד קטן ט' ע"ב, חכם שכירך "שלא תבייש ולא תתבייש" נענה: "ברכך ברכתא דכריך רחמנא לישראל וכפליה", תוך ציטוט הפסוק ביואל.

וכ"ה במדרש תנחומא ס"פ בראשית ועיין בתד"א [בתנא דבי אליהו] ח"א [חלק א'] פ"כ ובמדרש רבה פ' דברים דרפ"ז א' אבל הכוכבים כו'.

וכך הוא גם במדרש תנחומא, בסוף פרשת בראשית. ועיינו בתנא דבי אליהו, חלק א', פרק כ', ובמדרש רבה, פרשת דברים, דף רפ"ז ע"א: "אבל הכוכבים" וכו'.

נוסף כאן שאותו ענין מופיע גם במדרש תנחומא, בסוף בראשית. כמו כן מובאים הפניות לתנא דבי אליהו, פרק כ', ולמדרש רבה על דברים, בענין "אבל הכוכבים".

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] עתידים צדיקים⁴⁸ שיאמרו לפניו קדוש (ועמ"ש עוד בד"ה ואשה כי תדור^{49,50} כפי ולא יתבוששו.⁵¹ והנה בתד"א [בתנא דבי אליהו] שם איתא בענין אשר עשה עמכם להפליא מאי להפליא בין מעשיהם של צדיקים למעשיהם של רשעים בגיהנום.⁵²

וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: "עתידים צדיקים שיאמרו לפניו קדוש". (ועיינו עוד כמה שנכתב בדיבור המתחיל "ואשה כי תדור", כביאור "ולא יתבוששו". והנה בתנא דבי אליהו שם נאמר בעניין "אשר עשה עמכם להפליא": "מהו להפליא? בין מעשיהם של צדיקים למעשיהם של רשעים בגיהנום".)

חז"ל אמרו שבעתיד יאמר "קדוש" לפני הצדיקים, כפי שאומרים לפני הקדוש ברוך הוא: המקבלים עצמם יהיו למקור. בסוגריים מפנה אדמו"ר הזקן למאמר "ואשה כי תדור", המבאר את "ולא יתבוששו", ומצטט את תנא דבי אליהו, המפרש "להפליא" כהבחנה בין מעשי הצדיקים למעשי הרשעים בגיהנום.

נראה דפירוש להפליא ג"כ מלשון לפלא נדר⁵³ כפי אמור כ"ב כ"א דפרש"י [דפירש רש"י / דפירוש רש"י] להפריש⁵⁴ וכן כי יפליא לנדר נדר נזיר⁵⁵ ובגמרא ספ"ז דעירובין דפ"ב [דפרק ב'] ע"א בענין לא ניתנה נזירות

נראה שפירוש "להפליא" קשור גם ללשון "לפלא נדר" בפרשת אמור, כ"ב, כ"א, שרש"י מפרש: "להפריש"; וכן "כי יפליא לנדר נדר נזיר". ובגמרא, בסוף פרק ז' בעירובין, דף פ"ב ע"א, נאמר בעניין "לא ניתנה נזירות"

אדמו"ר הזקן מבאר את הקריאה הזאת: "להפליא" קשור לשורש של "לפלא נדר" (ויקרא כ"ב, כ"א), שרש"י מפרש "להפריש", וכן לפסוק על הנזיר ש"יפליא לנדר"; ובגמרא בעירובין נאמר שנזירות חלה רק באמצעות הפלאה.

אלא להפלאה⁵⁶ שיהא נדרו מפורש כו' ועם היות כי ענין מפורש הוא לשון ביאור אך הוא ג"כ לשון פירוד והבדל כמו בתוך צאנו נפרשות) (ביחזקאל ל"ד י"ב).

"אלא להפלאה, שיהא נדרו מפורש" וכו'. ואף ש"מפורש" הוא לשון של ביאור, יש בו גם משמעות של הפרדה והבדלה, כמו "בתוך צאנו נפרשות" (יחזקאל ל"ד, י"ב).

שם פירושה של הפלאה הוא שהנדר יהיה מפורש. אף ש"מפורש" פירושו מבואר, יש בו גם משמעות של הפרדה, כמו "צאנו נפרשות" ביחזקאל; לכן "להפליא" יכול להתפרש כ"להפריש".

וכוונת התד"א [התנא דבי אליהו] היינו שעם היות שיהיה הגילוי מבחי' פלא עליון דקמיה כחשכה כאורה⁵⁷ ואם צדקת⁵⁸ מה תתן לו. ורבו פשעיך^{59,60} כו'.

וכוונת תנא דבי אליהו היא, שאף שהגילוי יהיה מבחינת פלא עליון, שלפניו "כחשכה כאורה", ו"אם צדקת מה תתן לו", ו"רבו פשעיך" וכו',

זוהי כוונת תנא דבי אליהו: הגילוי העתידי יבוא מבחינת פלא עליון, דרגה כה נעלית שלפניה "כחשכה כאורה"; וכפי שנאמר באיוב, צדקתו של אדם אינה נותנת לה' דבר, ואף ריבוי חטאיו אינו פוגע בו.

עכ"ז [עם כל זה] יומשך משם ג"כ להפריש בין מעשיהם של צדיקים כו' והוא ע"ד מ"ש ברכות בראשית ספ"ב [סוף פרק ב'] ויאמר אלקים^{61, 62} יהי אור אלו מעשיהם של צדיקים

אף על פי כן, גם משם תימשך הבחנה בין מעשיהם של הצדיקים וכו'. וזה על דרך מה שנאמר במדרש רבה, בראשית, סוף פרק ב': "ויאמר אלקים יהי אור" — אלו מעשיהם של צדיקים.

אף על פי כן, גם משם תימשך הבחנה בין מעשי הצדיקים למעשי הרשעים. מדרש רבה אומר דבר דומה: "יהי אור" רומז למעשי הצדיקים.

אבל איני יודע באיזה מהן חפץ כו' כיון דכתיב וירא אלקים את האור כי טוב⁶³ הוי במעשיהם של צדיקים הוא חפץ דלכאורה אין לזה פירוש איך שייך לומר

"אבל איני יודע באיזה מהן חפץ" וכו'. "כיוון דכתיב וירא אלקים את האור כי טוב", הוי במעשיהם של צדיקים הוא חפץ. ולכאורה אין לכך הסבר: איך אפשר לומר,

המדרש ממשיך: "אבל איני יודע באיזה מהן חפץ", עד שהפסוק "וירא אלקים את האור כי טוב" מלמד שהי' חפץ במעשי הצדיקים. לכאורה הספק אינו מובן: איך ייתכן שתהיה שאלה?

אבל איני יודע באיזה מהן חפץ מהו הספק. אלא הענין ע"ד הנ"ל משום דקמיה כולא כלא חשיבי⁶⁴ וכחשכה כאורה.⁶⁵

"אבל איני יודע באיזה מהם חפץ" — מהו הספק? אלא העניין הוא על דרך המבואר לעיל: כיוון שלפניו הכול נחשב כלא-כלום, ו"כחשכה כאורה".

התשובה היא שמנקודת מבטו של ה' עצמו, "הכול נחשב כלא-כלום", והחושך והאור שווים; לכן, מצד בחינה זו, אכן יש מקום לאמירה "איני יודע". העובדה שהוא חפץ במעשיהם של הצדיקים היא שלב נוסף, שיוסבר בפסקה הבאה.

9 ועמ"ש מזה בד"ה ויאבק איש^{66, 67} ובד"ה בשלח פרעה.^{68, 69} אלא שאעפ"כ [שאף על פי כן] צמצם אי"ע [את עצמו] כביכול להיות חפץ במעשיהם של צדיקים דוקא וזהו אשר עשה עמכם להפליא.

ועיינו במה שנכתב על כך במאמר "ויאבק איש" ובמאמר "בשלח פרעה". ואף על פי כן, הוא צמצם את עצמו, כביכול, כך שרצונו יהיה דווקא במעשיהם של צדיקים; וזהו "אשר עשה עמכם להפליא".

המאמרים בתורה אור על מאבקו של יעקב עם המלאך ועל שילוח העם בידי פרעה מובאים כמקורות נוספים לעניין זה. ואף על פי כן, ה' צמצם את עצמו, כביכול, כך שרצונו יהיה דווקא במעשיהם של צדיקים, וזהו "אשר עשה עמכם להפליא".

והוא הפלא ופלא להיות מפליא ומפריש כו'. ועמ"ש מזה בד"ה כי עמך מקור חיים.⁷⁰ ולקמן סד"ה מזה זו כו'

וזהו פלא פלאים: שהוא יבדיל ויפריש וכו'. ועיינו במה שנכתב על כך במאמר "כי עמך מקור חיים", ובהמשך, בסוף המאמר "מזה זו" וכו'.

זהו פלא פלאים: דווקא מבחינת הפלא נובעת היכולת להבדיל ולהפריש. המאמרים "כי עמך מקור חיים" ו"מזה זו", בהמשך הספר, דנים בכך.

וגם פי' בתדיא [בתנא דבי אליהו] שם ולא יבושו כו' כדי שיהא לכם שכר משלכם⁷¹ כו' דהיינו שלא יאכלו נהמא דכסופא:

וגם בתנא דבי אליהו שם מפרש "ולא יבושו" וכו': "כדי שיהא לכם שכר משלכם" וכו' — כלומר, שלא יאכלו "נהמא דכסופא".

גם תנא דבי אליהו מפרש את "ולא יבושו": כדי שיהיה לכם שכר משלכם. כלומר, שלא לאכול "נהמא דכסופא" — מתנה שהמקבל לא זכה בה, ולכן הוא מתבייש לקבלה.

קטע 5 • 101-16

מעז יצא מתוך

10 ב ומכ"ז [ומכל זה] יובן ג"כ המדרש רבה פ' צו פרשה ח' ע"פ זה קרבן אהרן כו'

2. מתוך כל האמור נבין גם את מדרש רבה, פרשת צו, פרשה ח, על הפסוק "זה קרבן אהרן" וכו',

נפתח כאן חלק חדש. על יסוד כל מה שנאמר לעיל, אדמו"ר הזקן פונה למדרש ויקרא רבה על פסוק בפרשת השבוע: "זה קרבן אהרן ובניו... ביום המשח אותו" (ויקרא ו, יג).

ביום המשח אותו⁷² זה שאמר הכתוב (שופטים סימן י"ד) ויאמר להם מהאוכל יצא מאכל^{73,74} כו'

"ביום המשח אותו": "זהו שאמר הכתוב (שופטים, פרק יד): 'ויאמר להם: מהאוכל יצא מאכל' וכו'.

המדרש קושר את הפסוק לחידתו של שמשון, "מהאוכל יצא מאכל" (שופטים יד, יד), שאמר לאחר שמצא דבש בגוויית האריה שהרג.

והיה שמשון תמיה בלבו ארי אוכל כל החיות ועכשיו יצא ממנו מאכל⁷⁵, כך אהרן אוכל כל הקרבנות ועכשיו יצא ממנו קרבן ואיזהו זה קרבן אהרן כו', ולפי פשוטו אינו מובן כלל מהו ענין התמיה.

שמשון תמה בלבו: אריה אוכל את כל החיות, ועכשיו יצא ממנו מאכל! כך גם אהרן אוכל את כל הקרבנות, ועכשיו יוצא ממנו קרבן. ואיזהו? "זה קרבן אהרן" וכו'. לפי פשוטו אין מובן כלל מהו הדבר התמוה כאן.

שמשון התפלא שאריה, האוכל את כל החיות, הוציא מתוכו מאכל; וכך גם אהרן, ש"אוכל" את כל הקרבנות, מביא עכשיו קרבן משלו. לפי פשוטו של המדרש, מציין אדמו"ר הזקן, לא ברור מה כל כך תמוה בכך.

אך הענין כידוע מענין ואם האכל יאכל⁷⁶ בשתי אכילות⁷⁷ הכתוב מדבר אחת אכילת אדם שהוא אכילת כהנים שכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים^{78,79} ואחת אכילת מזבח,

אלא הענין הוא, כידוע בנוגע ל"אם האכל יאכל": "הכתוב מדבר בשתי אכילות" — האחת היא אכילת האדם, כלומר אכילת הכהנים, שכן "הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים"; והשנייה היא אכילת המזבח.

התשובה מתחילה מדברי הגמרא על ויקרא ז, יח, שלפיהם הפסוק מדבר בשתי "אכילות": אכילת האדם, כאשר הכהנים אוכלים את הקרבן ובכך הבעלים מתכפרים, ואכילת המזבח, כאשר האש מכלה אותו.

והנה אכילה זו הוא ענין בירור דשם מ"ה [שם מ"ה] המברר ב"ן [שם ב"ן],⁸⁰ והנה אכילת מזבח זהו ענין ארי אוכל פני ארי [אריה] דאכיל קרבנין⁸¹ ועיין בזהר בראשית ד"ו ע"ב מענין זה.

והנה אכילה זו היא ענין הבירור של שם מ"ה המברר את [שם] ב"ן. והנה אכילת המזבח היא ענין "אריה אוכל" — פני האריה האוכל קרבנות. ועיינו בענין זה בזהר, בראשית, דף ו ע"ב.

אכילת האדם היא בירור שם ב"ן על ידי שם מ"ה: בקבלה, מ"ה (45) הוא כוח התיקון, וב"ן (52) הוא התחום שניצוצותיו שנפלו זקוקים לבירור. אכילת המזבח היא "פני האריה" — האש שלמעלה, בדמות אריה, שעל פי הזהר נראתה על המזבח כשהיא מכלה את הקרבנות.

אך הוא בחיצוניות העולמות אשה ריח ניחוח כבי"ע, אבל בחי אדם דכליל כולא אינו אוכל אלא באכילת אדם התחתון אתם קרויים אדם⁸² נעשה אדם בצלמנו⁸³ כו'.

אלא שזהו בחיצוניות העולמות — "אשה ריח ניחוח" — כבריא, ביצירה ובעשיה. אבל בחינת האדם, הכוללת הכול, אוכלת רק באמצעות אכילת האדם התחתון: "אתם קרויים אדם"; "נעשה אדם בצלמנו" וכו'.

אולם אכילת המזבח מגיעה רק לחיצוניות העולמות בריאה, יצירה ועשיה, לתחום של "אשה ריח ניחוח". האדם העליון, הכולל הכול, "אוכל" רק באמצעות אכילת האדם התחתון, הכהן: ישראל נקראים אדם, והאדם נברא "בצלמנו".

11 וזהו ענין שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים נמצא אהרן הוא המברר והמעלה הניצוצים דשם ב"ן [שם ב"ן] וכן בחי ארי [אריה] דאכיל קרבנין⁸⁴ הוא המברר כו' כי נפש הבהמה נלקחה משמרי האופנים שלא הוברר

וזהו ענין "הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים": מכאן שאהרן הוא המברר ומעלה את הניצוצות של שם ב"ן. כך גם בחינת האריה האוכל קורבנות היא המבררת וכו', שכן נפש הבהמה נלקחה משמרי האופנים שלא התבררו;

לכן "הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים": אהרן הכהן הוא המברר ומעלה את הניצוצות של שם ב"ן. גם האריה האוכל את הקורבנות מברר; נפש הבהמה זקוקה לכך, משום שנלקחה משמרי האופנים שלא התבררו, מלאכי עולם העשיה.

ולכן בירור שלה הוא ע"י פני אריה שבמרכבה שהיא למעלה אפילו מבחינת האופנים עצמן כו'.

ולכן בירורה נעשה באמצעות פני האריה שבמרכבה, הנעלים אפילו מבחינת האופנים עצמם וכו'.

לכן נפש הבהמה מתבררת באמצעות פני האריה שבמרכבה, הנעלים אפילו מן האופנים שמהם נמשכה נפש זו.

(ועמ"ש בד"ה זאת חנוכת המזבח^{85,86} וסד"ה ואהי [ואהיה] אצלו אמון⁸⁷ גבי תבל ארצו⁸⁸ ובד"ה ואריה כבקר יאכל תבן^{89,90} ועי' [ועיין] בזהר פ' צו דל"ב ע"ב ודל"ג ע"א).^{91,92}

(ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "זאת חנוכת המזבח", ובסוף המאמר המתחיל "ואהיה אצלו אמון", בענין "תבל ארצו", ובמאמר המתחיל "ואריה כבקר יאכל תבן"; ועיינו בזהר, פרשת צו, דף ל"ב ע"ב ודף ל"ג ע"א.)

מובאים כאן דיונים מקבילים: המאמרים "זאת חנוכת המזבח" ו"ואהיה אצלו אמון", ביאור הפסוק "ואריה כבקר יאכל תבן", והזהר בפרשת צו, שבו אש המזבח מופיעה כאריה רובץ, והמלאך מיכאל, הכהן הגדול שלמעלה, נקרא "אריה דאכיל קרבנין" — האריה האוכל קורבנות.

והנה מבואר במ"א שמה שהוא בחי' מברר בודאי שהוא עצמו כבר נתברר בתכלית דהרי לא יכול לברר ולהעלות זולתו אם הוא עצמו עדיין לא נתברר.

והנה מבואר במקום אחר שכל מי שהוא בבחינת מברר, ודאי כבר התברר בעצמו בתכלית; שהרי אינו יכול לברר ולהעלות את זולתו אם הוא עצמו עדיין לא התברר.

זהו עיקרון: מי שמברר אחרים חייב להיות כבר מברר לגמרי בעצמו, שכן אדם אינו יכול לברר ולהעלות את זולתו בעודו עצמו לא מברר.

ועמ"ש מזה בביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב^{93,94} וכענין מ"ש בספרי ס"פ עקב סמוך לפלטין שלך ועיינו במה שנכתב על כך בביאור לפסוק "מי מנה עפר יעקב". הדבר דומה למה שנאמר בספרי, בסוף פרשת עקב: "סמוך לפלטין שלך

הביאור על הפסוק "מי מנה עפר יעקב" מרחיב בעניין זה. הספרי בפרשת עקב ממחיש זאת: ה' מוכיח את דוד המלך: "סמוך לפלטין שלך לא כבשת, ואתה הולך ומכבש חוץ לארץ".

לא כבשת ואתה הולך ומכבש חוץ לארץ,⁹⁵ וכמ"ש במ"א דלכך אסור לאכול קודם התפילה^{96,97} לפי שהאכילה היא ענין בירור הניצוצים שבמאכל ולהעלות המאכל

לא כבשת, ואתה הולך ומכבש חוץ לארץ! וכפי שמבואר במקום אחר, משום כך אסור לאכול קודם התפילה: האכילה היא בירור הניצוצות שבמאכל והעלאת המאכל,

גם משום כך אסור לאכול לפני התפילה: האכילה מבררת את הניצוצות שבמאכל ומעלה אותן, והמברר צריך להתברר תחילה בעצמו.

ולכן פתח במזבח וסיים בשולחן⁹⁸ כו' כמ"ש במ"א, ואיך יעלה המאכל והוא עצמו עדיין מקושר למטה כ"א ע"י התפילה שעת צלותא שעת קרבא⁹⁹

ולכן "פתח במזבח וסיים בשולחן" וכו', כפי שמבואר במקום אחר. ואיך יעלה את המאכל בעודו עצמו קשור למטה? אלא באמצעות התפילה, ש"עת צלותא שעת קרבא" — זמן התפילה הוא זמן המלחמה —

לכן אומרת הגמרא שהכתוב "פתח במזבח וסיים בשולחן": שולחנו של אדם דומה למזבח. אולם אין אדם יכול להעלות את המאכל בעודו קשור לעולם התחתון; לשם כך דרושה התפילה, שהיא "עת קרבא" — זמן מלחמה.

והוא המשכת אלקות בנפש ע"י ח"י ברכאן בא"י [ברוך אתה ה'] כו' אז אח"כ דוקא יוכל לאכול ולהעלות המאכל ג"כ.

שהיא המשכת אלקות בנפש באמצעות י"ח ברכות, "ברוך אתה ה'" וכו'; ורק לאחר מכן יוכל לאכול ולהעלות גם את המאכל.

התפילה ממשיכה אלקות אל הנפש באמצעות י"ח ברכות של העמידה, שכל אחת מהן פותחת ב"ברוך אתה ה'"; רק לאחר מכן יכול האדם לאכול ולהעלות גם את המאכל.

עיינ מענין זה בדי"ה כה תברכו את בני ¹⁰⁰ ישראל ¹⁰¹ ובדי"ה קדש ישראל, ^{102, 103} ואי"כ כיון דבחי פני אריה אכיל קרבנין עכצ"ל [על כרחך צריך לומר]

עיינו בעניין זה במאמר "כה תברכו את בני ישראל" ובמאמר "קדש ישראל". ואם כן, מאחר שפני אריה אוכלים את הקרבנות, מוכרחים לומר

המאמרים "כה תברכו את בני ישראל" ו"קדש ישראל" דנים בכך בהרחבה. מכאן שפני אריה, מאחר שהם "אוכלים" את הקרבנות, כבר נתבררו בעצמם.

שהוא עצמו כבר נתברר, ועד"ז אהרן אוכל כל הקרבנות שאכילתו גורם וממשיך אכילת אדם העליון שעל הכסא שלמעלה גם מבחי" פני אריה שבמרכבה כו'.

שהוא עצמו כבר נתברר. וכך גם אהרן אוכל את כל הקרבנות, שכן אכילתו גורמת וממשיכה את אכילת אדם העליון שעל הכיסא, הנעלה אף מבחינת פני אריה שבמרכבה, וכו'.

כך גם אהרן אוכל את כל הקרבנות, ואכילתו גורמת וממשיכה את "אכילת" אדם העליון שעל הכיסא, שהוא למעלה אף מפני אריה שבמרכבה.

12 ועמ"ש ע"פ בהעלותך את הנרות ^{104, 105} בענין אהרן אותיות נראה. ¹⁰⁶ וזהו כענין אריה אותיות ¹⁰⁷ ראה ^{108, 109} אלא שאהרן הוא בבחי' גבוה יותר כנ"ל.

וראה גם מה שנכתב על הפסוק "בהעלותך את הנרות", בעניין שהאותיות של אהרן הן "נראה". הדבר דומה לענין "אריה", שהאותיות שלו הן "ראה", אלא שאהרן הוא בבחינה נעלית יותר, כפי שנאמר לעיל.

המאמר על "בהעלותך את הנרות" מסביר שהאותיות של אהרן (אהרן) מרכיבות את המילה "נראה". בדומה לכך, "אריה" מורכבת מהאותיות של "ראה"; שניהם קשורים לראייה, אך אהרן הוא בבחינה נעלית יותר, כפי שהתבאר לעיל.

ועוד נת' [נתבאר] ענין אהרן שהוא בחי' א' ה"ר ו' עיינ מזה ע"פ נשא את ראש בני גרשון. ^{110, 111}

ועוד התבאר עניינו של אהרן, שהוא בחינת א', ה"ר, ו'; עיינ בעניין זה על הפסוק "נשא את ראש בני גרשון".

הסבר נוסף, במאמר "נשא את ראש בני גרשון", מחלק את השם אהרן לאלי"ף, הר ונו"ן. האלי"ף רומזת לפלא, שלמעלה מהשכל; הר רומז לאהבה, כפי שאברהם נקרא הר; והנו"ן הסופית רומזת להמשכת האהבה הזאת לכל ישראל.

13 ומכ"ז [ומכל זה] מובן איך בחי' אהרן הוא מרכבה לבחי' עליונות מאד שכבר נתבררו בתכלית הבירור ולכן נאמר עליו ונחנו מ"ה ¹¹² [מה] שהוא ג"כ מבחי' מ"ה [מה]

מכל האמור מובן כיצד בחינתו של אהרן היא מרכבה לבחינות נעלות מאוד, שכבר התבררו בתכלית הבירור. לכן נאמר עליו: "ונחנו מה" — גם הוא מבחינת מ"ה,

מכאן שאהרן הוא "מרכבה", כלומר כלי המשמש לנשיאת בחינות נעלות מאוד שכבר התבררו לגמרי. לכן אמרו משה ואהרן: "ונחנו מה" — גם אהרן, כמו משה, הוא מבחינת מ"ה, ה"מה" שמבטא ביטול.

כמו משה, וכתוב ואהרן מה הוא,¹¹³ וא"כ גדלה התמיהה איך עכשיו יצא ממנו קרבן דהיינו שנעשה בחי מתברר

כמו משה. ונאמר: "ואהרן מה הוא". אם כן, התמיהה גדולה עוד יותר: כיצד יוצא ממנו עכשיו קרבן, כלומר כיצד הוא נעשה לבחינת מי שזקוק לבירור?

כשקורח מרד, אמר משה: "ואהרן מה הוא". אם כן, התמיהה גדולה עוד יותר: כיצד יכול קרבן לבוא מאדם כזה, ולהפוך אותו למי שזקוק לבירור?

כי ענין הבאת הקרבן הוא הוראה שהמביא הקרבן הוא צריך בירור והעלאה וע"י הקרבן הוא מתברר ומתעלה כו'.

שהרי הבאת קרבן מורה שמי שמביא את הקרבן זקוק לבירור ולהעלאה, ובאמצעות הקרבן הוא מתברר ומתעלה וכו'.

הבאת קרבן מראה שמי שמביא אותו זקוק לבירור ולהעלאה, והקרבן פועל זאת עבורו.

14 וא"כ אהרן שהוא אוכל כל הקרבנות והוא המעלה את כולם איך יתכן שיהיה הוא עצמו עדיין צריך בירור והעלאה. וזהו כוונת המדרש דלכאורה הוא תמיהה גדולה.

אם כן, אהרן, שאוכל את כל הקרבנות והוא שמעלה את כולם — איך ייתכן שהוא עצמו עדיין זקוק לבירור ולהעלאה? וזהו כוונת המדרש, שהרי לכאורה יש כאן תמיהה גדולה.

אהרן אוכל את כל הקרבנות ומעלה את כולם; איך ייתכן שהוא עצמו עדיין זקוק לבירור? זוהי ה"תמיהה" שאליה מתכוון המדרש, וכשמבוננים בה מתברר שזו תמיהה גדולה.

אלא שהענין הוא ע"ד הנ"ל דואכלתם אכול כי מה שעתה הוא בחי נשמות גבוהות מאד וכבר נתקנו ונתבררו בתכלית עד

אלא שהענין הוא על דרך מה שנאמר לעיל בענין "ואכלתם אכול": מה שכעת הוא בחינת נשמות גבוהות מאוד, שכבר נתקנו והתבררו בשלמות, עד

התשובה נובעת מהפירוש ל"ואכלתם אכול" שהובא לעיל. נשמות גבוהות מאוד כבר נתקנו והתבררו, עד שהן יכולות לברר אחרים.

שהם בחי מבררים ומעלים הניצוצות כו', עכ"ז [עם כל זה] לגבי הנשמות שיתגלו לעתיד מבחי סוכ"ע נקראו בשם בהמות עד שצריכין העלאה.

שהן בחינת מבררים ומעלים את הניצוצות וכו' — אף על פי כן, ביחס לנשמות שיתגלו לעתיד לבוא מבחינת סוכב כל עלמין, הן נקראות בשם "בהמות", עד שהן זקוקות להעלאה.

אף על פי כן, בהשוואה לנשמות העתידיות הנמשכות מסוכב כל עלמין, הן נקראות "בהמות" ויזדקקו להעלאה. הדבר מתבטא בקרבנו של אהרן: ביחס למדרגה גבוהה יותר, המברר עצמו נעשה למתברר.

15 וזהו ממש ענין מהאוכל יצא מאכל שמה שהיה בחי' אוכל ומברר ומתקן זולתו, עכשיו יצא ממנו מאכל שירדו בבחי' מאכלים הגשמיים דליתן ושור הבר והיינו שעייז יתעלו יותר כו'. ועדיז הוא ענין החידה דמשוין.

וזהו בדיוק עניינה של "מהאוכל יצא מאכל": מי שהיה בבחינת אוכל, המברר ומתקן את זולתו, נעשה עכשיו ממנו מאכל, לאחר שירד לבחינת המאכלים הגשמיים של לווייתן ושור הבר; כלומר, כדי שעל ידי כך יתעלו עוד יותר וכו'. ובאותו אופן יש להבין את עניינה של חידת משוין.

זהו בדיוק פירושו של "מהאוכל יצא מאכל": מי שהיה "אוכל", המברר ומתקן אחרים, נעשה "מאכל" כשהוא יורד ונעשה חלק מן המאכלים של לווייתן ושור הבר, כדי שיעלה עוד יותר. גם חידת משוין מבטאת אותו רעיון.

כי הנה ארזי"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **פ"ק** [פרק קמא] **דסוטה דף י"א** [אמר רבי] **יוחנן שמשון על שמו של¹¹⁴ הקב"ה נקי שנאמר כי שמש ומגן¹¹⁵ הוי' אלקים אשר שם הוי' הוא בחי' שמש שלמעלה מבחינת שם אלקים**

שהרי אמרו חז"ל בפרק א' של מסכת סוטה, דף י': "אמר רבי יוחנן: שמשון נקרא על שמו של הקדוש ברוך הוא, שנאמר: 'כי שמש ומגן הוי' אלקים'". שכן הוי' היא בחינת שמש, שלמעלה מבחינת אלקים,

בגמרא (סוטה י" ע"א) נאמר שמשון נקרא על שם ה', ככתוב: "כי שמש ומגן הוי' אלקים". הוי' היא בחינת "שמש", שלמעלה מבחינת אלקים.

שהוא בחי' מגן ונרתק להסתיר גילוי שם הוי' והמלאכים דבי"ע מקבלים עיי' המגן והנרתק כו'. שהיא בחינת מגן ונרתק המסתירים את גילוי שם הוי'; והמלאכים שבבריאה, ביצירה ובעשיה מקבלים באמצעות המגן והנרתק וכו'.

אלקים הוא ה"מגן" והנרתק המסתירים את אור השמש הישיר, את גילוי הוי'; המלאכים בשלושת העולמות התחתונים מקבלים רק באמצעות אותו מגן.

16 ולכן הנה גם בחי' אריה דאכיל קרבנין שהוא בחי' או כל ומעלה כו' יצא ממנו מאכל לגבי שם הוי' שהוא בחי' שמש

לכן, גם מבחינת האריה האוכל את הקרבנות, שהיא בחינת מי שאוכל ומעלה וכו', יצא ממנו מאכל ביחס לשם הוי', שהוא בחינת שמש.

לכן גם האריה האוכל את הקרבנות, שהוא עצמו "אוכל" ומעלה, נעשה "מאכל" ביחס לשם הוי', ה"שמש".

כי תכלית תשוקת המלאכים הוא לאשתאבא בגופא דמלכא¹¹⁶ וכמ"ש במ"א ע"פ אני ישנה ולכי ער^{117, 118} שע"ז נאמר אכלתי יערי עם דבשי.¹¹⁹

כי תכלית תשוקתם של המלאכים היא "להיבלע בגופו של המלך", כפי שמבואר במקום אחר על הפסוק "אני ישנה ולכי ער", שעל כך נאמר: "אכלתי יערי עם דבשי".

תשוקתם העמוקה ביותר של המלאכים היא "להיבלע בגופו של המלך", כלומר להיכלל כליל באלקות. הביאור על "אני ישנה ולכי ער" קושר זאת עם "אכלתי יערי עם דבשי".

וזהו ענין כי מגויית האריה רדה הדבש¹²⁰ ועמ"ש בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים^{121, 122} כו'.

וזהו ענין "כי מגויית האריה רדה הדבש". ועיין במה שכתוב בדיבור המתחיל "והנה אנחנו מאלמים אלומים" וכו'.

זהו פירוש הדבש שמצא שמשון "מגויית האריה": האריה, האוכל, עצמו מניב מאכל מתוק עבור הבחינה שלמעלה ממנו. מאמר תורה אור "והנה אנחנו מאלמים אלומים" מובא לעיון נוסף.

קטע 6 • 171-21

ביום המשח אותו

17 והנה עד"ז הוא ענין זה קרבן אהרן¹²³ כו' ביום המשח אותו כו' כי עם היותו בחי' אהרן שהוא בחי' מ"ה

[שם מ"ה]

והנה, באותו אופן יש להבין את ענין "זה קרבן אהרן" וגו', "ביום המשח אותו" וגו'. אף שהוא בבחינת אהרן, שהיא בחינת מ"ה,

אותו דפוס מסביר את הפסוק "זה קרבן אהרן... ביום המשח אותו". אהרן הוא מבחינת מ"ה, כלומר ביטול עצמי כפי שתואר לעיל.

דהיינו שכבר הוא מבורר בתכלית עד שראוי לברר ולהעלות כל הקרבנות, עכ"ז [עם כל זה] יצא ממנו קרבן שנעשה בחי' מתברר והיינו ביום המשח אותו

כלומר, הוא כבר מזוכך בתכלית, עד שהוא ראוי לברר ולהעלות את כל הקרבנות — ואף על פי כן יצא ממנו קרבן, כך שהוא נעשה בבחינת מתברר. וזהו "ביום המשח אותו";

הוא כבר מזוכך בתכלית וראוי לברר את כל הקרבנות, ובכל זאת יצא ממנו קרבן, והוא נעשה בבחינת מתברר. הדבר קשור ל"יום המשח אותו".

והיינו לפי שהמשכת שמן משחת קדש^{124, 125} הוא ממקום גבוה מאד דהיינו שהוא מושח את הקדש אשר קדש הוא חכמה דאצילות וא"כ השמן הוא למעלה מהחכמה דאצילות כו'

והיינו, מפני שהמשכת שמן משחת קודש היא ממקום גבוה מאוד: הוא מושח את הקודש, והקודש הוא חכמה דאצילות; ואם כן, השמן למעלה מחכמה דאצילות וגו'.

שמן משחת קודש נמשך ממקום גבוה מאוד: הוא מושח את הקודש, שהוא חכמה דאצילות. מה שמושח את הקודש מוכרח להיות למעלה מחכמה דאצילות.

וע' בזו"ג [בזהר חלק ג] פ' אמור דפ"ח סע"ב [סוף עמוד ב]¹²⁶ וכמ"ש במ"א ע"פ בהעלותך את הנרות^{127, 128} וע"פ זאת¹²⁹ חנוכת המזבח ביום המשח אותו¹³⁰ כו' ע"ש,

וראה בזוהר, חלק ג, פרשת אמור, דף פח, סוף עמוד ב; וכפי שמבואר במקום אחר על הפסוק "בהעלותך את הנרות" ועל הפסוק "זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו" וגו'; עיין שם.

כאן מובאות הפניות: לזוהר על פרשת אמור, פח ע"ב, הקושר את שמן המשחה לפסוק "כשמן הטוב על הראש... זקן אהרן"; ולמאמרים על "בהעלותך את הנרות" ועל "זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו".

ולכן כדי להיו' [להיות] נמשך גילוי זה מבחי' דשמן משחת קדש בבחי' אהרן הוצרך להביא קרבן שנעשה בבחי' מתברר כי יש כמה מדרגות בבחי' הביטול

ולכן, כדי שגילוי זה מבחינת שמן משחת קודש יימשך בבחינת אהרן, היה עליו להביא קרבן, ובכך נעשה בבחינת מתברר. שכן יש דרגות רבות בבחינת הביטול,

כדי לקבל את הגילוי משמן המשחה היה על אהרן להביא קרבן ולהיעשות "מתברר". יש דרגות רבות של ביטול, וכל דרגה נמוכה יותר היא בבחינת "מתברר" ביחס לדרגה שמעליה.

כי הביטול הוא מבחי' חכמה כ"ח מ"ה [מה]^{131, 132} ויש חכמה תתאה וח"ע [וחכמה עילאה] כו' ועוד מדרגות אין קץ, ואהרן א' ה"ר כו',

כי הביטול הוא מבחינת חכמה — כוח מ"ה; ויש חכמה תתאה וחכמה עילאה וגו', ועוד דרגות עד אין קץ; ואהרן הוא אל"ף ה"ר וגו',

הביטול שייך לחכמה, הנקראת כוח מ"ה — כוחו של ה"מה", כלומר מציאות עצמית שהיא בבחינת "מה" בלבד. יש חכמה תתאה, חכמה עילאה ועוד דרגות עד אין קץ. אהרן, "אל"ף ה"ר", הוא גבוה, אך לא הגבוה ביותר.

ולגבי שמן משחת קדש שהוא חכמה עילאה ולמעלה מהחכמה נעשה בחינת מתברר עד שעיי' נמשך בו מבחי' שמן משחת קדש.

וביחס לשמן משחת קודש, שהוא חכמה עילאה ולמעלה מהחכמה, הוא נעשה בבחינת מתברר, ועל ידי כך נמשך בו מבחינת שמן משחת קודש.

ביחס לשמן המשחה, שהוא חכמה עילאה ולמעלה ממנה, אהרן נעשה בבחינת "מתברר", ועל ידי כך נמשך בו הגילוי של שמן המשחה.

18 וז"ש [וזהו שכתוב] ביום המשח אותו,¹³³ דלכאורה הל"ל [הוה ליה למימר] מיום המשח אותו מאחר שנאמר

אח"כ מנחה תמיד שמיום שנמשח מביא קרבן זה בכל יום עד עולם וא"כ מהו ביום המשח,

וזהו [פירוש] מה שכתוב "ביום המשח אותו". לכאורה היה צריך לומר "מיום המשח אותו", שהרי בהמשך נאמר "מנחה תמיד", כלומר שמיום שנמשח הוא מביא קרבן זה בכל יום לעולם; ואם כן, מה פירוש "ביום המשח"?

מדוע נאמר בפסוק "ביום המשח אותו" ולא "מיום"? המילים הבאות, "מנחה תמיד", מראות שהקרבן מובא בכל יום לעולם, החל מיום המשיחה; לכן הניסוח "ביום" נראה לכאורה לא מדויק.

אלא דר"ל [דרוצה לומר] כדי שעייז יהי [יהיה] גם בכל יום ויום עד עולם גילוי בחינת ומדרגת יום המשח אותו

אלא הכוונה היא שעל ידי כך תהיה גם בכל יום ויום לעולם התגלות של הבחינה והמדרגה של "יום המשח אותו".

התשובה היא שהקרבן היומי נועד להביא לכך שבכל יום ויום, לעולם, תתגלה מחדש המדרגה של "יום המשח אותו".

כי יום הוא לשון הארה וגילוי כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום,¹³⁴ וכנודע מענין היום יום אחד לעומר היום שני ימים כו' כמ"ש במ"א וזהו ג"כ חדש ימינו¹³⁵ כמ"ש סד"ה כי ביום הזה יכפר^{136, 137} ע"ש.

כי "יום" פירושו הארה וגילוי, כמו שכתוב "ויקרא אלקים לאור יום". וכידוע בעניין "היום יום אחד לעומר, היום שני ימים" וכו', כפי שמבואר במקום אחר. וזהו גם "חדש ימינו", כפי שמבואר בסוף המאמר הפותח במילים "כי ביום הזה יכפר"; עיינו שם.

"יום" פירושו הארה וגילוי, כמו בפסוק "ויקרא אלקים לאור יום". כך גם כל יום בספירת העומר הוא גילוי בפני עצמו — "היום יום אחד...". באותו אופן מתפרש גם "חדש ימינו", כפי שמוסבר בסוף המאמר "כי ביום הזה יכפר".

19 ועד"ז מבואר בזהר באדרא קל"ד ב' שיש ימי עולם וימי קדם.¹³⁸ וזהו ענין ביום המשח אותו.

ועל דרך זה מבואר בזוהר, באדרא, דף קל"ד ע"ב, שיש "ימי עולם" ו"ימי קדם". וזהו ענין "ביום המשח אותו".

האדרא שבזוהר מבחינה בין "ימי קדם" — התיקונים שבזקן של עתיקא — לבין "ימי עולם", המצויים בז"א. אדמו"ר הזקן מיישם זאת על "ביום המשח אותו": יש "ימים", כלומר גילויים, בסדרים שונים, ויום המשיחה שייך למדרגה נעלית.

ועד"ז נאמר ג"כ בקרבנות הנשיאים בחנוכת המזבח זאת חנוכת המזבח¹³⁹ ביום המשח אותו והלא לא היה ביום המשח אותו רק קרבן נחשון ואיך נאמר על קרבנות של כל הנשיאים ביום המשח,

ועל דרך זה נאמר גם בקרבנות הנשיאים בחנוכת המזבח: "זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו". והרי ביום המשח אותו היה רק קרבנו של נחשון; כיצד נאמר "ביום המשח" על קרבנותיהם של כל הנשיאים?

אותו ביטוי נאמר גם על קרבנות הנשיאים בחנוכת המזבח: "זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו" מסכם שנים-עשר ימי קרבנות, אף שרק קרבנו של נחשון הוקרב ביום עצמו.

אלא לפי שבחיי ומדרגת הקרבן שהביאו בכבוד קערות ומזרקי כסף כו' וקטרת כו' היה ממשיך גם בכל יום שאח"כ מבחינת ביום המשח אותו

אלא שמכיוון שהמדרגה והבחינה של הקרבן שהביאו בכבוד — קערות ומזרקי כסף וכו', וקטרת וכו' — המשיכו גם בכל יום שלאחר מכן מן הבחינה של "ביום המשח אותו":

התשובה היא שהמדרגה של הקרבנות שהנשיאים הביאו בכבוד רב — קערות ומזרקי כסף וקטרת — נמשכה בכל אחד מהימים שלאחר מכן מן המדרגה של "יום המשיחה".

כמו בקרבן נחשון שהי' [שהיה] בפו"מ [בפועל ממש] ביום המשח אותו כך המשיכו גם כל הנשיאים כל אחד ואחד ביומו מבחינת יום המשח אותו.

כמו שקרבנו של נחשון היה בפועל ביום המשח אותו, כך גם כל הנשיאים המשיכו, כל אחד ביומו, מן הבחינה של "יום המשח אותו".

כשם שקרבנו של נחשון היה ממש ביום המשיחה, כך כל נשיא המשיך ביומו את אותה מדרגה.

20 ועדי"ז נאמר ג"כ בקרבן אהרן מנחה תמיד¹⁴⁰ דהיינו עד עולם. ואעפ"כ [ואף על פי כן] הוא בחי' ביום המשח אותו שהוא המשכת בחי' כשמן הטוב¹⁴¹ היורד על הראש כו'.

וכך נאמר גם על קרבנו של אהרן: "מנחה תמיד", כלומר, לעולם. ואף על פי כן, הוא בבחינת "ביום המשח אותו" — המשכת הבחינה של "כשמן הטוב היורד על הראש" וכו'.

גם קרבנו של אהרן הוא "מנחה תמיד", המוקרבת לעולם, ואף על פי כן הוא בבחינת "ביום המשח אותו": הוא ממשיך את הבחינה של "כשמן הטוב היורד על הראש" — שמן משיחתו של אהרן שבתהלים קל"ג.

ולזהיות גילוי והמשכה זו נעשה בבחי' מתברר לגבי המשכת הביטול דח"ע [דחכמה עילאה] ממש שלמעלה מבחי' אהרן עצמו.

וכדי שגילוי והמשכה זו יתרחשו, הוא נעשה בבחינת מי שמתברר ביחס להמשכת הביטול של חכמה עילאה עצמה, שהיא למעלה מבחינתו של אהרן עצמו.

כדי שגילוי זה יימשך, אהרן נעשה "מי שמתברר" ביחס לביטול של חכמה עילאה, שהיא למעלה מבחינתו שלו.

21 וזהו שמסיים המדרש ואיזה זה קרבן אהרן¹⁴² כו' כי בקרבנות שלפניו ולאחריו כתיב זאת תורת העולה¹⁴³ כו'

וזו הסיבה שהמדרש מסיים: "ואיזה זה? קרבן אהרן" וכו'. שהרי בקרבנות שלפניו ולאחריו נאמר: "זאת תורת העולה" וכו',

המדרש מסיים: "איזה הוא? זה קרבן אהרן". הקרבנות שלפניו ולאחריו נפתחים במילה "זאת", בלשון נקבה: "זאת תורת העולה".

וזאת תורת המנחה^{144, 145} כוי וזאת תורת האשם¹⁴⁶ כוי רק בקרבן אהרן כתיב זה, והיינו כי זאת היא בחי' נוקי' [נוקבא] שם ב"ן [שם ב"ן] המתברר.

"וזאת תורת המנחה" וכו', "וזאת תורת האשם" וכו'; רק בקרבן אהרן נאמר "זה". כלומר, "זאת" היא בחינת נוקבא, שם ב"ן, המתברר.

גם המנחה והאשם נפתחים במילה "זאת"; רק בקרבן אהרן נאמר "זה", בלשון זכר. "זאת" מסמלת את בחינת נוקבא, שם ב"ן, שהוא המתברר.

אבל זה הוא בחי' דכר והוא בחינת אהרן ששרשו משם מ"ה [שם מ"ה] כנ"ל, ועכ"ז [ועם כל זה] כדי להיות בחי' ביום המשח אותו כוי שהוא המשכה עליונה ממדרגה מאד נעלה

אבל "זה" הוא בחינת זכר, והוא בחינת אהרן, ששרשו משם מ"ה, כנזכר לעיל. ואף על פי כן, כדי שתהיה בחינת "ביום המשח אותו" וכו', שהיא המשכה עליונה ממדרגה נעלית ביותר—

"זה" הוא בחינת זכר, מדרגתו של אהרן עצמו, ששרשו בשם מ"ה, המברר. ואף על פי כן, הגילוי של "ביום המשח אותו" נמשך ממדרגה נעלית ביותר.

ולכן עם היותו בחינת זה יצא ממנו קרבן כוי והוא בחי' קרבן גבוה יותר כוי

לכן, אף על פי שהוא בחינת "זה", יצא ממנו קרבן וכו', והוא בחינת קרבן נעלה יותר וכו'.

לכן, אף שהוא בבחינת "זה", יצא ממנו קרבן, והוא קרבן ממדרגה נעלית יותר.

(ועיין בזהר ר"פ ויצא דקמ"ח ב' ע"פ וחסידיך ירננו^{147, 148} ובפ' צו דל"א¹⁴⁹ א'). ועמ"ש סד"ה בעצם היום הזה נמול.^{150, 151}

(ועיין בזהר, בתחילת פרשת ויצא, דף קמ"ח ע"ב, על הפסוק "וחסידיך ירננו", ובפרשת צו, דף ל"א ע"א.) ועיין במה שכתוב בסוף המאמר המתחיל "בעצם היום הזה נמול",

מובאים דברי הזהר על "וחסידיך ירננו" ועל פרשת צו, שם נאמר שאהרן ובניו מחברים את "זה" עם "זאת"; כן מובא סוף המאמר "בעצם היום הזה נמול אברהם".

ובד"ה בחדש השלישי¹⁵² כוי ביום הזה באו¹⁵³ כוי ועיין בזח"ג [בזהר חלק ג] עקב דרע"א סע"ב [סוף עמוד ב] גבי וקרא זה אל זה ואמר^{154, 155} כוי ועמ"ש ע"פ קול דודי הנה זה בא מדלג^{156, 157} כוי.

ובמאמר המתחיל "בחדש השלישי" וכו', "ביום הזה באו" וכו'. ועיין בזהר חלק ג, עקב, דף רע"א סוף ע"ב, בעניין "וקרא זה אל זה ואמר" וכו'. ועיין במה שכתוב על הפסוק "קול דודי הנה זה בא מדלג" וכו'.

מקורות נוספים לעניין "זה": המאמר "בחדש השלישי... ביום הזה באו"; הזהר בפרשת עקב על "וקרא זה אל זה"; והמאמר על "קול דודי, הנה זה בא מדלג".

וכמ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו¹⁵⁸ זה כו' זה הוי' כו' עמ"ש ע"ז הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' תולדות¹⁵⁹
דקל"ה ועיין במנחות דנ"ג יבא זה כו':

וכמו שכתוב: "ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה" וכו', "זה הוי" וכו'. עיינו במה שכתב על כך הרמ"ז בפרשת
תולדות, דף קל"ה. ועיינו במנחות, דף נ"ג: "יבא זה" וכו'.

לבסוף נאמר: "הנה אלקינו זה... זה הוי" (ישעיהו כ"ה, ט'), ועל כך כתב הרמ"ז בפרשת תולדות; ובמנחות נ"ג ע"ב נאמר "יבא זה",
והגמרא דורשת זאת על משה שמקבל את התורה מ"זה", הקדוש ברוך הוא.

בעבודה

תכלית האכילה היא לברר ולהעלות את הניצוצות שבמזון, והמברר צריך להיות מבורר תחילה. לכן אסור לאכול לפני התפילה: רק לאחר
שבתפילה נמשכה אלקות בנשמה, באמצעות שמונה עשרה הברכות, יכול האדם לאכול ולהעלות את מזונו; ואז שולחנו נעשה במקום
המזבח.

שאלות לשיחה

1. מדוע המברר צריך להיות מבורר כבר קודם, וכיצד הדבר מסביר את האיסור לאכול לפני התפילה?
2. באיזה מובן המלאכים של ימינו הם כ"בעלי חיים" ביחס לנשמות, ונשמות ימינו הן כ"בעלי חיים" ביחס לנשמות העתיד?
3. מדוע קבלה קשורה לבושה, וכיצד הפיכת מלכות ל"עטרת בעלה" מסירה אותה?
4. כיצד ייתכן שאהרן, ש"אוכל" את כל הקרבנות, צריך להקריב קרבן בעצמו, ומה מוסיפות המילים "ביום המשח אותו"?
5. מה פירוש הדבר שה', שלפניו "חושך כאור", חפץ בכל זאת במעשי הצדיקים?

הערות

ישע"י מג, ז.

6 ויש מלאכים דבריה ויש מלאכים דיצי ויש מלאכים דעשי

ההערה מציינת את מקומו של כל סוג מלאכים: שרפים בבריה, מלאכים רגילים ביצירה ואופנים בעשיה, ומביאה לכך מראה מקום באור התורה על שבועות.

הערות קה"ת

שרפים מקומם בבריה. סתם מלאכים ביצירה. אופנים בעשי. — אוה"ת שבועות ע"קמג. וראה תניא ר"פ לט.

פסקה 2

7 המזון של המלאכים הוא מה שנמשך להן כח ועוז רוחני

ההערה אומרת שמוזנם של המלאכים — הכוח הרוחני הנמשך אליהם — מוסבר שם בהרחבה.

הערות קה"ת

נתבאר בארוכה במאמרי אדה"א-בראשית ע"קב.

8 כי שמי בקרבו

נאמר על המלאך שה' שולח לפני ישראל: "הישמר מפניו ושמע בקולו... כי שמי בקרבו". המדרש על הפסוק הזה הוא המקור לעניין מוזנם של המלאכים.

Exodus 23:21 שמות כ"ג:כ"א

השֹׁמֵר מִפְּנֵי וְשָׁמַע בְּקוֹלִי אֱלֹהֵימָר בּוֹ כִּי לֹא יִשָּׂא לְפָשַׁעְכֶם כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ:

Take heed of him, and hearken unto his voice; be not rebellious against him; for he will not pardon your transgression; for My name is in him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

9 לפי שאין מלאכי השרת ניוונין אלא מזיו שכינה

בדרשת הפסוק "כי שמי בקרבו" אומר המדרש שהמלאכים המשרתים ניוונים רק מזיו השכינה, כפי שנאמר: "ואתה מחיה את כולם". אדמו"ר הזקן מביא זאת כדי להגדיר את מוזנם של המלאכים.

Shemot Rabbah 32:4 שמות רבה ל"ב:ד'

... ולא עוד, אלא שאתם גורמים לו שישמש שמי מקרבו, שנאמר: כי שמי בקרבו. דבר אחר: כי שמי בקרבו לפי שאין מלאכי השרת ניוונין, אלא מזיו שכינה, שנאמר (נחמיה ט): ואתה מחיה את כולם. מהו כך? אמר רבי חגאי, בשם ר' יצחק: ואתה מחיה לכולהון, ולא עוד, אלא שהוא מתחייב על ידם, כי אם שמוע תשמע בקולו ועשית כל אשר אדבר. ידבר אין כתיב כאן. אלא אדבר, אם מקבלין אתם הימנו, כאלו לי אתם מקבלים. אם עושים אתם כן, ואיבתי את אויביך. הוי, הנה אנכי שולח מלאך:

Beware of him and heed his voice; do not defy him, for he "will not pardon your transgression, for My name is in him" (Exodus 23:21). "Beware of him" - the Holy One blessed be He said to Israel: Beware of the messenger, as he does not renege on My mission; he is the attribute of justice. "Do not defy him" - regarding the past it says: "You have been defi-

פסקה 1

1 ואכלתם אכול

הערות קה"ת מציינת את הנחת המאמר בידי אדמו"ר האמצעי, שנדפסה בספר המאמרים תקס"ו, כעדות לאותו מאמר.

הערות קה"ת

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' רנא. ובמאמרי אדה"א דרושים לחתונה-ב ע' תרלט ואילך. ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וציונים לעיל יט, א (שמציין למאמר זה בשינויים בסה"מ הנחות הר"פ ע' סא. וראה הוספות להערות וציונים לסה"מ הנחות הר"פ ע' רב). סעי' אי מהמאמר נמצא בתוס' ביאור בהמשך תעריב ח"ב ע' אתנח. וראה ג"כ ד"ה זה דמוצאי ש"פ צו תשל"ח. ראה להלן בהוספות להערות וביאורים השוואה לד"ה זה. המאמר כמו בהנחת הר"פ עם הגהות אחרות באוה"ת ויקרא-ד תתקסב. באוה"ת סידור ע' רכה כי שד"ה זו ודיבור המתחיל מהרה ישמע בסידור נאמרו בשבת אחת. בד"ה ואכלתם אכול תשמ"ז מבאר הקשר של ד"ה זה לפי צו. שמוכן ע"פ מה שמביא בהמשך המאמר לקמן ז, ד מויק"ר ע"פ זה קרבן אהרן גוי זה שאמר הכתוב ויאמר להם מהאוכל יצא מאכל כו' אהרן אוכל כל הקרבנות, ועכשיו יצא ממנו קרבן ואיזהו זה קרבן אהרן. ע"ש. ראה גם דרך מצותיך מצות אכילת ק"ק סעי' א דף צ, ב.

2

לאחר השנים "שאכל הארבה", מבטיח הנביא שישאל יאכלו וישבעו, יהללו את ה' שפעל עמם נפלאות, ולא יבושו עוד. המאמר כולו הוא ביאור לפסוק זה.

Joel 2:26 יואל ב:כ"ו

וְאָכְלֶתֶם אֶכּוֹל וְשָׁבַעְתֶּם וְהִלַּלְתֶּם אֶת־יְשֵׁם ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא וּלְאִי־בֹשׁוֹ עַמִּי לְעוֹלָם:

And ye shall eat in plenty and be satisfied, and shall praise the name of the L-RD your G-d, that hath dealt wondrously with you; and My people shall never be ashamed

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

3 ובילקוט שם

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערות קה"ת

ילקוט שמעוני ס"י תקלו.

4 וכשהוא מברך את הצדיקים כופל את ברכתם

רבי לוי אומר שה' מקלל את הרשעים בבושה ומכפיל אותה, וכשהוא מברך את הצדיקים הוא מכפיל את ברכתם, כפי שנאמר: "ואכלתם... ולא יבושו עמ". אדמו"ר הזקן בא לבאר את הברכה הכפולה הזאת.

Yalkut Shimoni on Nach 536 ילקוט שמעוני על נ"ך תקל"ו

5 ולכבודי בראתיו

"כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו, יצרתיו אף עשיתיו". שלושת הפעלים מתפרשים כנגד שלושת העולמות בריאה, יצירה ועשיה.

Isaiah 43:7 ישעיהו מ"ג:ז

כֹּל הַנִּקְרָא בְּשִׁמִּי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאֲתִי וְיָצַרְתִּי אֶף־עָשִׂיתִי:

Every one that is called by My name, and whom I have created for My glory, I have formed him, yea, I have made him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערות קה"ת

ant with the L-rd" (Deuteronomy 9:7), and I would accept it ... from you. But now, "do not defy him, for
Daat Shemot Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022
(CC-BY)

10 ואתה מחיה

בתחילת פרשת תצוה מסביר הזוהר מדוע נאמר בפסוקים שם "ואתה":
האור העליון והאור התחתון, כשהם כלולים יחד, נקראים "ואתה", כפי
שנאמר: "ואתה מחיה את כולם".

Zohar, Tetzaveh 1:1-2:8 ספר הזהר, תצוה א':א'-ב':ח'
AND THOU SHALT COMMAND THE CHILDREN OF
ISRAEL:... AND THOU BRING NEAR UNTO THEE AARON
THY BROTHER. Said R. Hiya: What is the significance of the
expression "and thou" in these and other passages, e.g.,
"And thou shalt speak unto all that are of a wise heart"
(XXVIII, 3); "And thou take unto thee principal spices" (Ex.
30, 23)? In all cases it contains a reference to the supernal
world, indicating that the Shekinah is joined with Moses.'
Said R. Isaac: 'The upper and the lower lights, when united,
... are
The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

11 ואתה מחי את כולם

"אתה הוא ה' לבדך... ואתה מחיה את כולם, וצבא השמים לך משתחוים".
המדרש מפרש זאת כעניין הזנת המלאכים מזיו השכינה.

Nehemiah 9:6 נחמיה ט':ו'
אֲתָהּ־הוּא ה' לְבַדְּךָ אֶתָּה עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם וְכָל־צָבָאָם
הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאֶתָּה מְחִיָּה אֶת־כָּלֶם וְצָבָא
הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים:
Thou art the L-RD, even Thou alone; Thou hast made heav-
en, the heaven of heavens, with all their host, the earth and
all things that are thereon, the seas and all that is in them,
and Thou preservest them all; and the host of heaven wor-
shippeth Thee
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)
הערת קה"ת
נחמ"ט, ו.

פסקה 3

12 וכל קרבי

"ברכי ה' נפשי, וכל קרביי את שם קדשו". המלאכים, שדרכם עובר השפע
האלוקי בדרכו כלפי מטה, נקראים "קרביים".

Psalms 103:1 תהילים ק"ג:א'
לְדוֹד בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת־ה' וְכָל־קִרְבִּי אֶת־שֵׁם קְדֹשׁוֹ:
of David. Bless the L-RD, O my soul; And all that is [A Psalm]
within me, bless His holy name
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)
Zohar I, 87a זח"א פז, א
Zohar III, 234b זח"ג רלד, ב
הערת קה"ת
תהלים קג, א. ראה זח"א פז, א. זח"ג רלד, ב. וראה סה"מ תקס"ה ע' תתיד
ובהנסמן לשם.

13 שהם בחי קרביים

בהערה מוסבר באריכות בדיסקורסים אלה הדימוי של הקרביים, שדרכם
עובר המזון.
הערת קה"ת
המשל נתבאר בארוכה במאמרי אדה"א בראשית ע' קיג. דברים-א ע' קנה.
וראה לקמן שלח מו, ד.

פסקה 4

14 אין לך עשב מלמטה

הערת קה"ת מפנה Zohar I, 251a למילים האלה.
Zohar I, 251a זח"א רנא, א
הערת קה"ת
ב"ר פ"י, וזח"א רנא, א. מו"נ ח"ב פ"י. אגה"ק סוסי"ב.

15 אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שמכה בו

רבי שמעון: "אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל ברקיע שמכה בו ואומר לו:
גדל!" אדמו"ר הזקן קורא את המזל ככוח רוחני הנמצא בתחתית סולם
המגיע עד למלאכים שבבריאה.

Bereshit Rabbah 10:6 בראשית רבה י"ו'
בר סירא אמר: אלוה העלה סמים מן הארץ, בהם הרופא מרפא את
המכה, ובהם הרוקח מרקח את המרקחת. אמר רבי סימון: אין לך כל
עשב ועשב, שאין לו מזל ברקיע, שמכה אותו ואומר לו גדל, הדא הוא
דכתיב (שם לח): הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ וגו'.
לשון שוטר (שם י'). התקשר מעדנות כימה, או מושכות כסיל תפתח.
רבי חנינא בר פפא ור' סימון אמר: כימה מעדנת את הפירות, וכסיל
מושך בין קשר לקשר. הדא הוא דכתיב (שם): התוציא מזרות בעתו
ועיש על בניה תנחם. רבי תנחום בר חיאי ...
Bar Sira said: G-d produced drugs from the earth with which
the physician heals the wound, and with which the pharma-
cist mixes his compounds.38:4. Rabbi Simon said: There is
not a single blade of grass that does not have a constellation
in the firmament that strikes it and says to it: 'Grow.' That is
what is written: "Do you know the rules of the heavens? Will
you establish its dominion [mishtar] on earth?" (Job
38:33). It is an expression of being in charge [shoter]. "Will
... you tie the chains of
Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022
(CC-BY)

16 אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שמכה בו

בקטע המודפס עם הזוהר בדף זה מובאת האמירה: לכל עשב מלמטה יש
ממונה עליו מלמעלה, ששומר עליו, מכה בו ואומר לו: "גדל".
Zohar, Addenda, Volume I 1:1 ספר הזהר, תוספות, כרך א א':א'

17 אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שמכה בו

הרמב"ם מביא את האמירה כדי להראות שגם חז"ל סברו שהעולם התחתון
הוא מתנהל באמצעות כוחות הנמשכים מלמעלה.
Guide for the Perplexed, Part 2 10:1 מורה נבוכים, חלק ב' י"א:
... עולם ההויה וההפסד - אמנם היא בכוחות השופעות מן הגלגלים.
וכבר זכרנו זה פעמים. וכן תמצא היחכמים ז"ל אומרים "אין לך כל
עשב ועשב מלמטה שאין לו מזל ברקיע מכה אותו ואומר לו גדל,
שנאמר: "הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ?", וימזלי יקראו

21 ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית

זהו המאמר על "מזמור שיר חנוכת הבית". החל מדף צח, ד ואילך הוא מבאר את מעלת הנשמות על המלאכים בשלושה מובנים של המילה "דייליסני": הנשמה נעלית בשורשה, בהיותה מן הפנימיות, שלא כמלאכים; היא מופשטת, ואין לה גוף כפי שיש למלאכים; והיא נמשכת מחכמה, מקור התורה. לכן הנשמות ראויות יותר מן המלאכים להשראת השכינה ולקבלת התורה.

הערת קה"ת
ראה לקו"ת ברכה צח, ד ואילך.

22 מזמור שיר חנוכת הבית

"מזמור שיר חנוכת הבית לדוד". אלו מילות הפתיחה של המאמר המובא כאן.

Psalms 30:1 תהילים ל':א'

מזמור שיר-חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד:

A Psalm; a Song at the Dedication of the House; of David

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

23 אלה המלכים . . לפני מלך מלך

"ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל". בקבלה, מלכים אלו מייצגים את עולם התוהו, שניצוצותיו שנפלו נמצאים במאכל.

Genesis 36:31 בראשית ל"ו:ל"א

ואֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוֹם לִפְנֵי מֶלֶךְ־מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

And these are the kings that reigned in the land of Edom,
before there reigned any king over the children of Israel

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת
בראשית לו, לא.

24 פני אדם לארבעתן

לכל אחת מחיות המרכבה יש פני אדם, פני אריה מימין, פני שור משמאל ופני נשר. אדמו"ר חזק רואה בפני האדם, המשותפים לכל ארבע החיות, את הבחינה הפנימית שלהן.

Ezekiel 1:10 יחזקאל א':י'

וְדָמוֹת פָּנֵיהֶם פָּנֵי אָדָם וּפָנֵי אַרְיֵה אֶל־הֵימִינִי לְאַרְבַּעֹתָם וּפָנֵי־שׁוֹר מִהַשְׂמָאוֹל לְאַרְבַּעֹתָם וּפָנֵי־נֶשֶׁר לְאַרְבַּעֹתָם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man;
and they four had the face of a lion on the right side; and
they four had the face of an ox on the left side; they four had
also the face of an eagle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

25 מבריה מן הקצה

"והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה". הקו האמצעי, שממנו נמשך האדם, דומה לבריה זוה, המחבר את כל הצדדים.

Exodus 26:28 שמות כ"ו:כ"ח

וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן־הַקֶּצֶה אֶל־הַקֶּצֶה:

and the middle bar in the midst of the boards, which shall
pass through from end to end

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת
שמות כו, כח.

גם כן היכוכי - תמצא זה מבואר בראש 'בראשית רבה' שם אמרו: "יש מזל שהוא גומר הילוכו לשלושים יום, ויש מזל שהוא גומר הילוכו לשלושים שנה" - הנה כבר בארו בזה המאמר שאפילו אישי ההויה יש להם כוחות כוכבים מיוחדים להם; ואף על פי שכל ...

IT is a well-known fact that the philosophers, when they discuss in their works the order of the Universe, assume that the existing order of things in this sublunary world of transient beings depends on forces which emanate from the spheres. We have mentioned this several times. In like manner our Sages say, "There is no single herb below without its corresponding star above, that beats upon it and commands it to grow." Comp. "Knowest thou the ordinances of heaven? ... Canst thou set the dominion thereof in the earth?" (Job

Moreh Nevuchim, translated by Ibn Tibon (Public Domain) • Guide for the Perplexed, English Translation, Friedlander (1903) (Public Domain)

18 מזל למעלה שמכה בו

אדמו"ר חזק מעיר שם שהמזל המכה ואומר "גדל" פועל רק לאחר שהעשב כבר נבט, ומגדיל אותו מקטן לגדול; התהוותו יש מאין היא מכוח הארץ.

Tanya, Iggeres HaKodesh 20:25 תניא, אגרת הקדש כ"ה"ה

... יֵשׁ מְאִין תְּמִיד, כִּיסוּד הַעֵפֶר הַמְצַמִּים תְּמִיד יֵשׁ מְאִין, הֵם עֲשֻׁבִּים וְאֵילָנוֹת (וְהַמֶּזֶל הַמַּכֶּה וְאוֹמֵר "גָּדֵל", הֵינּוּ לְאַחַר שֶׁכָּבַד צִמַּח הָעֵשֶׂב, וְאֵינּוּ אוֹמֵר לוֹ לְצִמּוֹחַ מְאִין לֵישׁ אֶלָּא מִקּוֹטֶן לְגוֹדֵל, וְלִשְׁאֵת פָּרִי כֹל מִין וּמִין בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת. אֲכָל בְּטָרֵם יִצְמַח לָמִי יֵאמֹר כֹּל מֶזֶל וּמֶזֶל לְכָל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת) מִהֶכֶחַ הַצּוֹמֵחַ שָׁבוּ, שֶׁהוּא אֵין וְרוֹחֵנִי, וְהֵם גִּשְׁמִיִּים.

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

19 גבוה מעל גבוה

"כי גבוה מעל גבוה שומר, וגבוהים עליהם". אדמו"ר חזק מביא פסוק זה ביחס לסולם הכוחות הרוחניים שמעל כל צמיחה.

Ecclesiastes 5:7 קהלת ה':ז

אֶם־עֲשֶׂק רָשׁ וְגֹזֵל מִשְׁפָּט וְצָדֵק תִּרְאֶה בְּמִדִּינָה אֶל־תִּתְּמָה עַל־הַחֶפֶץ כִּי גִבָּה מֵעַל גִּבָּה שֹׁמֵר וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם:

If thou seest the oppression of the poor, and the violent perverting of justice and righteousness in the state, marvel not at the matter; for one higher than the high watcheth, and there are higher than they

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת
קהלת ה, ז.

20 אני ישנה ולבי ער

"אני ישנה ולבי ער". אלו מילות הפתיחה של מאמר המובא כאן כדי להדגיש שהנשמות פנימיות יותר מן המלאכים.

Song of Songs 5:2 שיר השירים ה':ב'

אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עֵר קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק פֶּתַח־יָדַי אֲחֹתִי רִעִיתִי יוֹנְתִי תַמָּתִי שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא־טָל קְוֻצּוֹתַי רִסְסֵי לִילָה:

I sleep, but my heart waketh; Hark! my beloved knocketh: 'Open to me, my sister, my love, my dove, my undefiled; For my head is filled with dew, My locks with the drops of the night

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

26 בד"ה כה תברכו את בני

זהו המאמר על "כה תברכו את בני ישראל". בעמוד זה מוסבר שהאדם הוא שורש הכול: לכל אחת מארבע החיות שבמרכבה יש "פני אדם", ולכן כללותן היא בחינת אדם; כולן מתעלות כאשר נשמת האדם דבקה בה'. עוד נאמר שאסור לאכול לפני התפילה, מפני שעד אז האדם עדיין קשור למטה ואינו יכול לתקן אחרים.

הערת קה"ת

לקו"ת נשא כו, ג.

27 כה תברכו את בני

"כה תברכו את בני ישראל". אלה הן מילות הפתיחה של המאמר שהטקסט מצטט.

Numbers 6:23 במדבר ו:כ"ג

דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם:
Speak unto Aaron and unto his sons, saying: On this wise ye'
shall bless the children of Israel; ye shall say unto them

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

28 השבע או ההפך

לקראת סופה של פרשת מקץ הוזהר מעמיד זה מול זה ברכה וקללה, שפע ורעב, "הפוכים זה מזה בכל". הטקסט מצטט זאת כדי להראות שהשפע הגשמי הוא תוצאה של המתרחש למעלה.

Zohar, Miketz 15:238-249 ספר זוהר, מקץ ט"ו:רל"ח-רמ"ט

פסקה 5

29 בספר הגלגולים

שם מפנה אדמו"ר הזקן בחזרה למאמר זה, בעניין הנשמות החדשות שיימשכו לעתיד מבחינת סובב כל עלמין עצמה, למעלה מן הקו, ושנשמות הצדיקים יתעטרו בהן; על פי ספר הגלגולים, פרק ז', הדבר יהיה באלף השביעי, השבת העליונה.

הערת קה"ת

ראה גם לקמן פ' בהר מד, ג.

30 ועטרותיהם בראשיהם

מאמר חז"ל של רב, שלעתיד לבוא "הצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה". הטקסט מפנה להערות של הרמ"ז על מילים אלה, בהקשר של הנשמות החדשות.

Berakhot 17a:12 ברכות י"ז א:י"ב

מְרַגְּלָא בְּפֻמְיָה דְּרַב: לֹא כְּעוֹלָם הָיָה הָעוֹלָם הַבָּא. הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִּיָּה וְלֹא פְרִיָּה וְרִבְיָה וְלֹא מְשָׁא וּמִתָּן וְלֹא קִנְיָה וְלֹא שְׁנָאָה וְלֹא תַּחְרוּת, אֱלָא צְדִיקִים יוֹשְׁבִין וְעֶטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם וְנִהְיִים מְזִיו הַשְּׁכִינָה, שְׁנֵאמַר: "וַיַּחְזוּ אֶת הָאֱלֹקִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ".

It was a favourite saying of Rab : Not like this world is the world to come. In the world to come there is neither eating nor drinking; no procreation of children or business transactions; no envy or hatred or rivalry ; but the righteous sit enthroned, their crowns on their heads, and enjoy the lustre of the Shekinah; as it is said, "And they beheld G-d, and did .eat and drink" (Exod. xxiv. II)

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

31 לויתן זה יצרת לשחק בו

"שם אניות יהלכון, לויתן זה יצרת לשחק בו". מילות הפתיחה של המאמר בפרשת שמני, העוסק בלווייתן ובשור הבר.

Psalms 104:26 תהילים ק"ד:כ"ו

שֵׁם אֲנִיּוֹת יִהְיֶיכוֹן לְוִיָּתָן זֶה יִצְרָתָ לְשִׁחָקָבוֹ:

There go the ships; There is leviathan, whom Thou hast
formed to sport therein

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

32 בד"ה לבבתני

זהו המאמר "לבבתני". הוא מסביר מדוע הקרבנות נקראים "לחמו" של הקב"ה: נפש הבהמה באה מפני השור שבמרכבה, ובאמצעות הקרבן חיותה עולה ונכללת בשורשה שבחיות הקודש הנושאות את הכיסא; וכולן מתנשאות, מתעלות ומתרוממות, מדרגה אחר מדרגה, עד אור אין סוף.

הערת קה"ת

לקו"ת ש"ש כח, ג. ראה אוה"ת משפטים ע' אקעא. אוה"ת פ' מטות ע' ארסה.

33 לבבתני

"לבבתני אחותי כלה". מילת הפתיחה של המאמר על הקרבנות, המצוטט כאן.

Song of Songs 4:9 שיר השירים ד:ט'

לִבְבַתְּנִי אַחֲתִי כְלָה לִבְבַתְּנִי בָּאָחַת מְעִינֶיךָ בָּאָחַד עֵינֶךָ מְצוֹרְנֶיךָ:

Thou hast ravished my heart, my sister, my bride; Thou hast
ravished my heart with one of thine eyes, With one bead of
thy necklace

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

34 ומבחי זו הם כל הנשמות דעתה אבל לעתיד יהי בחי התגלות

הסוכ"ע . . שלפני הקו

שם מפנה אדמו"ר הזקן בחזרה למאמר זה: הנשמות החדשות של העתיד באות מאור אין סוף שבבחינת סובב כל עלמין, למעלה מן הקו. הוא מוסיף שהקו, אף שהוא הארה מן האין-סוף עצמו, נמשך באמצעות הצמצום והחלל הפנוי, ולכן הוא נשאר "קו וחוט, הארה בעלמא".

הערת קה"ת

ראה לקמן פ' מסעי צה, ב. וראה גם ד"ה והי אמונת עתיד תרג"ב. ביאור"ז להצ"צ ח"ב ע' תתיט. תתכו (הלשון הנעתק שם, נמצא בסה"מ הנחות הר"פ הנ"ל ע' סב).

פסקה 6

35 אי"ח עט"ב

הערת קה"ת מפנה ל: Proverbs 12:4 למילים האלה.

Proverbs 12:4 משלי י"ב:ד'

הערת קה"ת

משלי יב, ד.

36 נעוץ סופן בתחלתן

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

סי"פ פ"א, מ"ז.

37 נעוץ סופן כו

"סופן נעוץ בתחילתן ותחילתן בסופן". אדמו"ר הזקן משתמש בכך ביחס

למלכות, הסוף, העולה לכתר, ההתחלה.

Sefer Yetzirah 1:7 ספר יצירה א':7

עשר ספירות בלי מה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלהבת קשורה בגחלת שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר:

The decade of existence out of nothing has its end linked to its beginning and its beginning linked to its end, just as the flame is wedded to the live coal; because the L-rd is one and there is not a second one, and before one what wilt thou ?count

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain) • Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

38 והי' ביום ההוא יצאו

"והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים, חציים אל הים הקדמוני וחציים אל הים האחרון". הפסוק מובא כדימוי לכך שבעתיד כל ההשפעה תזרום דרך מלכות.

Zechariah 14:8 זכריה י"ד:8

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִמִּצְחֵיהֶם מִיְרוּשָׁלַם חֲצִיָּם אֶל־הַיָּם הַקֶּדְמוֹנִי וְחֲצִיָּם אֶל־הַיָּם הָאַחֲרוֹן בְּשָׁנִי וּבְחֶרֶף יִהְיֶה:

And it shall come to pass in that day, That living waters shall go out from Jerusalem: Half of them toward the eastern sea, And half of them toward the western sea; In summer and in winter shall it be

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת
זכריה יד, ח.

39 סדיה קול דודי

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת
ראה לקו"ת שה"ש סו, ג.

40 מהרה ישמע . . קול כלה

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת
ברכת נשואין.

41 מהרה ישמע כו' קול כלה

האחרונה משבע ברכות הנישואין: "מהרה... ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים... קול חתן וקול כלה". אדמו"ר הזקן מתעכב על "קול כלה": בעתיד המקבלת עצמה תשפיע.

Ketubot 8a:6 כתובות ח' א':6

"בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּרָא שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה, חֶתָּן וְכַלָּה, גִּילָה, רִינָה, דִּיצָה, חֲדוּה, אֲהָבָה וְאַחֻוּה וְשְׁלוֹם וְרִיעוּת. מִהֲרָה הִי אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלַם קוֹל שָׁשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה, קוֹל חֶתָּן וְקוֹל כַּלָּה, קוֹל מִצְחָלוֹת חֲתָנִים מְחוּפָּתִים וְנִעְרִים מְשֻׁתָּה נִגְיָנָתָם, בְּרוּךְ אַתָּה ה', שֹׁמֵר חֶתָּן עִם כַּלָּה."

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

פסוקה 7

42 הקל קול יעקב

דבריו של יצחק: "הקול קול יעקב, והידיים ידי עשוי". כאן "קול" הוא כוח

הנתינה של הזכר.

Genesis 27:22 בראשית כ"ז:כ"ב

וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו וַיִּמָּשְׁהוּ וַיֹּאמֶר הִקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִדָּדִים יָדָיו עָשׂוֹ:

And Jacob went near unto Isaac his father; and he felt him, and said: 'The voice is the voice of Jacob, but the hands are 'the hands of Esau

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

43 סדיה ויגש אליו יהודה

שם מסביר אדמו"ר הזקן שכעת הברכה היא "משמח חתן וכלה", משום שהכלה, מלכות, מקבלת אור באמצעות החתן, ז"א; ואילו לעתיד, לאחר שתתעלה, הברכה תהיה "משמח חתן עם הכלה", משום ש"אשת חיל עטרת בעלה". זהו "מהרה ישמע... קול כלה". כעת, בזמן הגלות, היא שותקת: "נאלמתי דומייה".

הערת קה"ת
תו"א מה, א.

44 כאשר שתי חברות אוכלות את קרבן הפסח בבית אחד, "הכלה מפנה את פניה ואוכלת". אדמו"ר הזקן מפרש את הפניית פניה כביטוי לבושה של המקבל.

Mishnah Pesachim 7:13 משנה פסחים ז':י"ג

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד, אֵלּוּ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִילָךְ וְאוֹכְלִין, וְאֵלּוּ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִילָךְ וְאוֹכְלִין, וְהַמֶּחֱסֵה בְּאֶמְצַע וּכְשֶׁשָּׁמֵשׁ עוֹמֵד לְמוֹג, קוֹפֵץ אֶת פִּיו וּמַחְזִיר אֶת פְּנָיו עַד שֶׁמִּגִּיעַ אֶצֶל חֲבוּרָתוֹ וְאוֹכֵל. וְהַכֹּהֵן, הוֹפֵכֵת פְּנֵיהָ וְאוֹכֵלָתָ:

If two companies were eating [their Pesach sacrifices] in one house [room], each must turn their faces [in a different direction] while eating it; and the hot water pot should be in the middle [between the two companies]. And when the butler stands to mix the wine [if he has already started to eat from his sacrifice], he must close his mouth and turn his face [towards the company he eats with] until he reaches his company. A bride may, [however,] avert her face [from her ... company] while eating [the

Torat Emet 357 (Public Domain) • Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain)

45 פ"ק דערלה

בהקשר לאמירת הירושלמי, ההערה מפנה להשוואה לדברים שאמר המגיד השמימי לבית יוסף, רבי יוסף קארו, ברשימה על בראשית; הדברים אינם מצוטטים בהערה.

הערת קה"ת

ה"ג. ולהעיר ממה שאמר המגיד להב"י בראשית מהדו"ק ד"ה אור ליוה"ש י"ד לטבת (א, י) — לקו"ש חט"ו ע' 95 הע' 18.

46 רבי יודן בר חנני: "הסימן: מי שאוכל משל חברו מתבייש להביט בו". זוהי הבושה שהפסוק מבטיח שתסתיים.

Jerusalem Talmud Orlah 1:3:11 תלמוד ירושלמי ערלה א':ג:י"א

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן וְרַב חֲסֵדָא תְּרִיהוּן אָמְרִין בְּסֵתָם חֲלֻקִין. מַה נֵּן קְיָמִין אִם דְּבָר בְּרִיא הוּא שֶׁהוּא חִי מִכֶּחָ הִזְקָנָה דְּבָרִי הַכֵּל מוֹתָר. וְאִם דְּבָר בְּרִיא שֶׁהוּא חִי מִכֶּחָ הִזְקָנָה דְּבָרִי הַכֵּל אֲסוּר. אֲלָא כִּי נֵן קְיָמִין בְּסֵתָם. כִּיצַד הוּא יוֹדֵעַ. רַבִּי בִּיבִי בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה אִם הָיוּ הָעֲלִים הַפּוֹכִין כִּלְפֵי הִזְקָנָה דְּבָר בְּרִיא שֶׁהוּא חִי מִכֶּחָ הִזְקָנָה וְאִם הָיוּ הָעֲלִים הַפּוֹכִין

כְּלָפִי הִזְקָנָה דָּבָר בְּרִיא שְׁהוּא חֵי מִכָּה הִילָדָה. אָמַר רַבִּי יוֹדֵן בַּר חֲנִינִי
סִימָנָא דְאָכַל מִן ...

Rebbi Abbahu in the name of Rebbi Johanan and Rav Hisha, both say: they or not, differ in the uninformed case. What are we dealing with? If it is certain that it tree, lives off the old tree, everybody agrees it is permitted. If it is certain that it lives off the young tree, everybody agrees it is forbidden.. We must be dealing with the uninformed case. How could one know? Rebbi Vivian in the name of Rebbi Hanina: If the ... leaves are turned towards the young tree one may

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015 (CC-BY) • The Jerusalem Talmud, translation and commentary by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015 (CC-BY)

פסוקה 8

47 ברכך ברכתא

רב בירך את רבי שמעון בן חלפתא: "יהי רצון שלא תבייש ולא תתבייש", ואביו אמר לו: "הוא בירך אותך בברכה שבה בירך הקדוש ברוך הוא את ישראל וחזר עליה", וציטט את יואל 2:26-27. זו הברכה הכפולה.

Moed Katan 9b:9 מועד קטן ט' ב'ט'

אָמַר לָקָה: בְּרַכְךָ בְּרַכְתָּא דְּבִרְכָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל וְתָנָא בֵּהּ, דְּכַתִּיב: "וְאָכַלְתֶּם אָכּוּל וְשָׂבוּעַ וְהִלַּלְתֶּם יְיָ וְלֹא יָבוֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם. וְיִדְעַתֶּם כִּי בָקָרְבַּן יִשְׂרָאֵל אֲנִי וְיָגוֹי וְלֹא יָבוֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

48 עתידים צדיקים

רבי אלעזר: לעתיד לבוא יאמרו "קדוש" לפני הצדיקים, כשם שאומרים לפני הקדוש ברוך הוא. אלה שמקבלים כעת יהיו כמו המקור.

Bava Batra 75b בבא בתרא ע"ה ב

הערת קה"ת

ב"ב עה, ב.

49 בד"ה ואשה כי תדור

הקטע שם מסיים דיון ב"ולא נבוש לעולם" בהפניה למאמר זה, המבאר דרגה נעלית עוד יותר ב"ועמי לא יבושו לעולם". אחר כך נפתח המאמר "ואשה כי תדור": מדוע לדנור ולאסור דבר המותר? משום שאפשר להעלות לזה את הדבר המותר, אך כל עוד האדם אינו מסוגל להעלותו, גם הוא מסתיר; והנדרים הם גדר לפרישות.

הערת קה"ת

לקר"ת מטות פד, ב.

50 ואשה כי תדור

"ואשה כי תדור נדר לה". אלה מילות הפתיחה של המאמר בפרשת מטות, שהטקסט מצטט.

Numbers 30:4 במדבר ל"ד'

וְאִשָּׁה כִּי־תִדּוֹר נָדָר לַה' וְאָסְרָהּ אֶסֶר בְּבֵית אָבִיהָ בְּנַעֲרִיהָ:

Also when a woman voweth a vow unto the L-RD, and bindeth herself by a bond, being in her father's house, in her youth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

51 ולא יתבוששו

"ויהיו שניהם ערומים, האדם ואשתו, ולא יתבוששו". המאמר "ואשה כי

תדור" מבאר את הדברים האלה.

Genesis 2:25 בראשית ב'כ"ה

וַיְהִיו שְׁנֵיהֶם עֶרְוִמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבֹּשְׁשׁוּ:

And they were both naked, the man and his wife, and were not ashamed

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

52 מאי להפליא בין מעשיהם של צדיקים למעשיהם של רשעים

בגיהנם

בתנא דבי אליהו, בדרשת הפסוק ביואל 2:26, נשאל: "מהו להפליא?" והתשובה היא: ההבדל בין מעשי הצדיקים לבין מעשי הרשעים בגיהנום. אדמו"ר חזקן מפרש "להפליא" במשמעות של להבדיל.

Tanna DeBei Eliyahu Rabbah 20:2 תנא דבי אליהו רבה כ"ב'

... ואכלתם אכול ושבוע מאי כתיב בתריה והללתם את שם ה' אלקיכם אשר עשה עמכם להפליא ולא יבושו עמי לעולם מאי להפליא בין מעשיהם של צדיקים למעשיהם של רשעים בגיהנם מאי ולא יבושו עמי לעולם לפי שכל אחד ואחד לפי שכרו של אדם אחר בא בעולם לא גלגל הקב"ה להביא אברהם לעולם אלא בשכרו של שם שנתנבא ארבע מאות שנה על כל הארצות שבועולם ולא קבלו ממנו ולא גלגל הקב"ה והביא מלכות יון בעולם אלא בשכרו של יפת שכיסה את ערות אביו ולא גלגל הקב"ה והביא מלכות אדום לעולם שהחריבו ...

OYW (segmentation according to Warsaw 1880) (Public Domain)

53 לפלא נדר

"ואיש כי יקריב זבח שלמים לה', לפלא נדר או לנדבה". המילה היא מאותו שורש כמו "להפליא".

Leviticus 22:21 ויקרא כ"ב:כ"א

וְאִישׁ כִּי־יִקְרִיב זֶבַח־שְׁלָמִים לַה' לְפָלֵא־נֶדֶר אוּ לְנִדְבָה בְּקָרָה אוּ בְצֹאן תָּמִים יִהְיֶה לְרִצּוֹן כְּלִי־מוֹם לֹא יִהְיֶה־בּוֹ:

And whosoever bringeth a sacrifice of peace-offerings unto the L-RD in fulfilment of a vow clearly uttered, or for a freewill-offering, of the herd or of the flock, it shall be perfect to be accepted; there shall be no blemish therein

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

54 להפריש

רש"י מפרש "לפלא": "להפריש בפיו". מכאן ש"להפליא" פירושו להבדיל.

Rashi on Leviticus 22:21 רש"י על ויקרא כ"ב:כ"א

לפלא נדר. להפריש בְּדַבָּרוֹ:

לפלא נדר (not expressing it) means, expressing it by speech (mentally, בלב).

Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain) • Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain)

55 כי יפליא לדנור נדר נזיר

"איש או אשה כי יפליא לדנור נדר נזיר". זו דוגמה נוספת לאותו שורש.

Numbers 6:2 במדבר ו'ב'

דָּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי יִפְלֵא לְנָדָר נָזִיר לְהִזָּר לַה'

Speak unto the children of Israel, and say unto them: When either man or woman shall clearly utter a vow, the vow of a Nazirite, to consecrate himself unto the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

במדבר ו, ב.

56 רבי יהודה בשם רבי טרפון: במקרה של ספק, אף אחד מהם אינו נזיר, "שאינו נזירות אלא בהפלאה" — בהצהרה מפורשת. אדמו"ר הזקן מוסיף ש"מפורש" פירושו גם "מופד".

Eruvin 82a:7-8 עירובין פ"ב א:ז-ח'

דמניא, אמר רבי יהודה משום רבי טרפון: לעולם אין אחד מהם נזיר, לפי שאין נזירות אלא להפלאה. אלא כיון דמספקא ליה אי נזיר אי לא נזיר הוא — לא משעביד נפשיה. ה"א נמי: כיון דלא ידע אי קני אי לא קני — לא גמר ומקנה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

57 כחשכה כאורה

"גם חושך לא יחשיך ממך... כחשכה כאורה". לפני הפלא העליון, חושך ואור שווים.

Psalms 139:12 תהילים קל"ט:י"ב

גם־חֹשֶׁךְ לֹא־יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָ וְלֵילָה כִּי־אֵיךְ כִּחְשִׁיכָה כְּאוֹרָה:

Even the darkness is not too dark for Thee, But the night shineth as the day; The darkness is even as the light

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים קלט, יב.

58 אם צדקת

"אם צדקת, מה תיתן לו, או מה מידך יקח?" לפני עצמותו של ה', מעשי האדם אינם מוסיפים דבר.

Job 35:7 איוב ל"ה:ז

אם־צִדְקַתְּ מַה־תִּתֶּן־לוֹ אוֹ מַה־מִּידְךָ יִקַּח:

If thou be righteous, what givest thou Him? Or what receivest He of thy hand

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

איוב לה, ז.

59 ורבו פשעיך

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

איוב שם ו.

60 ורבו פשעיך

"אם חטאת, מה תפעל בו, ורבו פשעיך, מה תעשה לו?" זהו הפסוק הנלווה לפסוק הקודם.

Job 35:6 איוב ל"ה:ו

אם־חֲטָאתָ מַה־תַּפְעֵל־בּוֹ וְרַבּוּ פְשָׁעֶיךָ מַה־תַּעֲשֶׂה־לוֹ:

If thou hast sinned, what doest thou against Him? And if thy transgressions be multiplied, what doest thou unto Him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

61 ויאמר אלקים יהי אור אלו מעשיהן של צדיקים

רבי אבהו: "ויאמר אלקים יהי אור" — אלו מעשיהם של צדיקים; "ויאמר יודע באיזה מהם חפץ", עד שהכתוב אומר "וירא אלקים את האור כי טוב",

ומכאן שהוא חפץ במעשיהם של צדיקים. אדמו"ר הזקן שואל מה עשוי להיות פשר הספק.

Bereshit Rabbah 2:5 בראשית רבה ב:ה'

... (ו): "כי יודע ה' דרך צדיקים וגו'". "והאֶרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ" אלו מעשיהן של רשעים "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהי אוֹר" אלו מעשיהן של צדיקים אבל איני יודע באיזה מהם חפץ אם כמעשה אלו ואם כמעשה אלו כיון דכתיב "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב" הוי במעשיהן של צדיקים חפץ ואינו חפץ במעשיהן של רשעים. א"ר חייא רבה מתחלת ברייתו של עולם צפה הקב"ה בהמ"ק בנוי וחרב ובנוי "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים" הרי בנוי היאך מה דאת אמר (ישעיה נא, טז): "לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אֶרֶץ וְגו'" "והאֶרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ" הרי חרב ...

Rabbi Abahu and Rabbi Ḥiyya the Great, Rabbi Abahu said: Right from the beginning of the creation of the world, the Holy One blessed be He foresaw the actions of the righteous and the actions of the wicked. That is what is written: "For the L-rd knows the way of the righteous, but the way of the wicked will perish" (Psalms 1:6). 8:4. "The earth was emptiness and disorder" - these are the actions of the wicked. ... "G-d said: Let there be light" - these are the actions of the

Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

62 ויאמר אלקים יהי אור

"ויאמר אלקים יהי אור, ויהי אור". המדרש מפרש שהאור הוא מעשיהם של צדיקים.

Genesis 1:3 בראשית א:ג'

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהי אוֹר וַיְהי־אוֹר:

And G-d said: 'Let there be light.' And there was light

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

63 וירא אלקים את האור כי טוב

"וירא אלקים את האור כי טוב". מכאן מסיק המדרש שהוא חפץ במעשיהם של צדיקים.

Genesis 1:4 בראשית א:ד'

וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹקִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ:

And G-d saw the light, that it was good; and G-d divided the light from the darkness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

64 דקמי' כולא כלא חשיבי

הוזהר אומר שה' גדול ומושל על הכול, "והכול נחשב לפניו כאין". מבחינה זו, האור והחושך שווים.

Zohar I, 11b זח"א יא, ב

הערת קה"ת

ראה זח"א יא, ב.

65 "כרועה עדרו ירעה, בזרועו יקבץ טלאים ובחיקו יישא, עלות ינהל" — "כיום היותו בתוך צאנו הנפזרות". מכאן שגם שורש המילה "מפורש" מצוין הפרדה.

Ezekiel 34:12 יחזקאל ל"ד:י"ב

כְּבֹקֶרֶת רָעָה עָדְרוּ בַּיּוֹם־הַהוּא וַתִּתְּצֵנּוּ נִפְרָשׁוֹת כֵּן אֲבָקָר אֶת־צֹאנִי וְהִצַּלְתִּי אֹתָהֶם מִכָּל־הַמְקוֹמֹת אֲשֶׁר נָפְצוּ שָׁם בַּיּוֹם עֲנֹן וַעֲרָפֶל:

As a shepherd seeketh out his flock in the day that he is among his sheep that are separated, so will I seek out My

sheep; and I will deliver them out of all places whither they have been scattered in the day of clouds and thick darkness
 Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 9

66 בד"ה ויאבק איש

בקטע המובא מוסבר שצמצום אור אין סוף בא באמצעות הקדושה, בדרך של ביטול; "ויאבק איש עמו" משום שמלאכו של עשו ביקש להתנשא, ולכוחות החיצוניים אין אחיזה בחכמה, בינה ודעת — בחינת הביטול — אלא רק במדות.

הערת קה"ת
 תו"א כו, ב.

67 ויאבק איש

"ויותר יעקב לבדו, ויאבק איש עמו עד עלות השחר". מילות הפתיחה של המאמר בתורה אור המצוטט כאן.

Genesis 32:25 בראשית ל"ב:כ"ה

וַיִּתֵּן יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיִּאָּבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלֹת הַשָּׁחַר:

And Jacob was left alone; and there wrestled a man with him until the breaking of the day

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

68 ובד"ה בשלח פרעה

בקטע המובא מוסבר שהאור הגנוז בתוך הנפילה, שמקורו למעלה מן הרצון, מתגלה בתוספת אור ושמחה. וכן מוסבר "בשלח פרעה את העם": פרעה, שאמר "לא ידעתי את ה'", הוא בחינת אחוריים של הרצון העליון, המחיה את העוברים עליו.

הערת קה"ת
 תו"א סא, ג. סעיף ב' — לסעיף זה ראה פלח הרמון ויקרא ע' כ.

69 בשלח פרעה

"ויהי בשלח פרעה את העם". מילות הפתיחה של המאמר בתורה אור המצוטט כאן.

Exodus 13:17 שמות י"ג:י"ז

וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעְהָ אֶת־הָעָם וְלֹא־יָנַחם אֱלֹקִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹקִים פֶּן־יָנַחם הָעָם בְּרֹאֲתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיִמָּה:

And it came to pass, when Pharaoh had let the people go, that G-d led them not by the way of the land of the Philistines, although that was near; for G-d said: 'Lest the people regret when they see war, and they return to Egypt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

70 כי עמך מקור חיים

"כי עמך מקור חיים, באורך נראה אור". מילות הפתיחה של מאמר אחר בנושא זה.

Psalms 36:10 תהילים ל"ו:י

כִּי־עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרֶךְ נִרְאָה־אֹר:

For with Thee is the fountain of life; In Thy light do we see light

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

71 כדי שיהא לכם שכר משלכם

תנא דבי אליהו מסביר את הפסוק "ועמי לא יבושו" כנתינת שכר לישראל מאת ה', "כדי שיהיה להם שכר". אדמו"ר הזקן מפרש זאת כעניין של אי-

אכילת "לחם בושח".

Tanna DeBei Eliyahu Rabbah 20:1 תנא דבי אליהו רבה כ"א:

... והחסיל והגזם ואכלתם אכול ושבו והללתם את שם ה' וגו' ולא יבושו עמי לעולם אלו ארבע מיני אומות שנשתעבדו בהם בישראל וכל כך למה כדי שיהא להם שכר. משלו משל למה"ד למלך שטעס על בנו ותפסו בידו והכניסו לבית רבו וקובל לרבו על בנו ועמד רבו והכהו מכות גדולות לפניו אביו ואמר לו רבו בני אע"פ שהכיתך מכות גדולות אינך אלא קטנות לפניך לפי מעשיך והמכות האלה הם לטובתך כדי שתטיב מעשיך ויטיב לך אביך אח"כ על מעשיך הטובים כך ישראל מתיסרים ביסורים גדולים על מעשיהם הרעים ואינן אלא ...

OYW (segmentation according to Warsaw 1880) (Public Domain)

פסוקה 10

72 זה קרבן אהרן כו' ביום המשח אותו

"זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו: עשירית האיפה סולת למנחה תמיד". הפסוק שהחלק השני מבאר.

Leviticus 6:13 ויקרא ו':י"ג

זֶה קָרְבַּן אֶהְרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר־יִקְרִיבוּ לַה' בְּיוֹם הַמִּשָּׁח אֹתוֹ עֲשִׂירֵת הָאֶפֶה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מִחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמִחֲצִיתָהּ בָּעֶרֶב:

This is the offering of Aaron and of his sons, which they shall offer unto the L-RD in the day when he is anointed: the tenth part of an ephah of fine flour for a meal-offering perpetual-ly, half of it in the morning, and half thereof in the evening

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

73 מהאוכל יצא מאכל

בהערה מובאים דברי הרבי: "מהאוכל יצא מאכל" אינו רק דבר תמוה; ה"מאכל" יוצא דווקא מן ה"אוכל", משום שבירידתו "לאכול" ולברר את הדרגות שמתחתיו הוא מתעלה ונעשה "מאכל" לדרגות שמעליו.

הערת קה"ת

"הכוונה ב"מהאוכל יצא מאכל" הוא [לא רק להתמי' שבוה, כ"א] גם שיציאת ה"מאכל" היא דוקא "מהאוכל". שע"י ירידתו "לאכול" ולברר הבחינות שלמטה ממנו, מתעלה הוא להיעשות "מאכל" לגבי הבחינות שלמעלה ממנו". — לקו"ש ח"ו ע' 47.

74 מהאוכל יצא מאכל

חידתו של שמשון: "מהאוכל יצא מאכל, ומהעו יצא מתוק". המדרש משווה זאת לקרבנו של אהרן.

Judges 14:14 שופטים י"ד:י"ד

וַיֹּאמֶר לָהֶם מֶה־אָכַל יִצְחָק מֶה־אָכַל וּמָצָא מְתוֹק וְלֹא יָכֹל לְהַגִּיד הַחִידָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים:

And he said unto them: Out of the eater came forth food, And out of the strong came forth sweetness. And they could not in three days declare the riddle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

75 והיה שמשון תמיה בלבו ארי אוכל כל החיות ועכשיו יצא ממנו מאכל

המדרש פותח את דבריו על "זאת קרבן אהרן" בחידתו של שמשון: שמשון תמה כיצד האריה, האוכל את כל בעלי החיים, הוציא כעת מזון; וכך גם

80 דשם מ"ה המברר ב"ן

באותו עמוד מביא אדמו"ר הזקן את דברי עץ חיים: כעת מ"ה מברר את ב"ן, ולעתיד, לאחר שבין יתברר, תהיה "אשת חיל" "עטרת בעלה". בהמשך הוא מסביר שמ"ה, המברר, הוא אור הנמשך לכלי, בדומה לדברי משה "ונחנו מה" — ביטול מוחלט.

הערת קה"ת

ראה ע"ח שער התיקון פ"ג ובכ"מ. לקו"ת בחקתי מז, ג. סה"מ תקס"ו ע' קעט. אמרי בינה ח"ג ע' 44.

81 פני ארי דאכיל קרבנין

בוהר מסופר שכאשר ישראל הקריבו קרבנות, דמות של אריה הייתה יורדת מלמעלה ונראית רובצת על המזבח ואוכלת את הקרבנות. זו אכילת המזבח.

Zohar, Introduction 12:92-104 ספר זוהר, הקדמה י"ב:צ"ב-ק"ד

82 אתם קרויים אדם

התלמוד קורא את יחזקאל לד, לא — "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם" — כאמירה על ישראל. אדמו"ר הזקן משתמש בפסוק ביחס לאדם התחתון, שאכילתו מגיעה לאדם העליון.

Yevamot 61a:1-3 יבמות ס"א א"א-ג'

קבר גוים אינן מטמאין באהל, שנאמר: "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם". אתם קרויין אדם, ואין הגוים קרויין אדם. מיתבי: "ונפש אדם ששה עשר אלה!" משום בהמה. "אשר יש בה הרבה משתים עשרה רבוא אדם אשר לא ידע בין זמינו לשמאלו (ובהמה רבה)!" משום בהמה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

יבמות סא, א. וש"נ.

83 נעשה אדם בצלמנו

"נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". האדם התחתון מקביל לאדם העליון.

Genesis 1:26 בראשית א"כ"ו

ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ויורדו כדגת הים ובעוף השמים ובהמה ובכל הארץ ובכל הרמש על הארץ:

And G-d said: 'Let us make man in our image, after our likeness; and let them have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית א, כו.

פסקה 11

84 ארי דאכיל קרבנין

הזוהר על פרשת צו (לב, ב) מתאר את האש שעל המזבח כמלאך אוריאל בדמות אריה אדיר הכורע מעל הקרבן, ובהמשך (לג, א) מכנה את המלאך מיכאל, הכהן הגדול שלמעלה, "האריה האוכל קרבנות".

Zohar, Tzav 20:135-145 ספר זוהר, צו כ"קל"ה-קמ"ה

85 ועמ"ש בדי"ה זאת חנוכת המזבח

זהו המאמר "זאת חנוכת המזבח". הקטע המצוטט מתאר את סדר התפילה: שבח המעורר שמחה על כך שה' בחר בישראל; ברכות קריאת שמע, שבהן

אהרן, האוכל את כל הקרבנות, מביא כעת קרבן. אדמו"ר הזקן שואל מה התמיהה בכך.

Vayikra Rabbah 8:2 ויקרא רבה ח"ב'

76 ואם האכל יאכל

"ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי...". על הפועל הכפול דורשים שמדובר בשתי אכילות.

Leviticus 7:18 ויקרא ז':י"ח

ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא:

And if any of the flesh of the sacrifice of his peace-offerings be at all eaten on the third day, it shall not be accepted, neither shall it be imputed unto him that offereth it; it shall be an abhorred thing, and the soul that eateth of it shall bear his iniquity.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ויקרא ז, יח.

77 בשתי אכילות

בגמרא נאמר שהפסוק "מדבר בשתי אכילות": אכילת האדם ואכילת המזבח. אדמו"ר הזקן מבסס את תשובתו על שני סוגי האכילה האלה.

Zevachim 13b:3 זבחים י"ג ב:ג'

והתנן: יכול לא תהא מחשבה מועלת אלא באכילת פשר, מנין לרבות שפרכת שירים והקטרת אימורים? תלמוד לומר: "ואם האכל יאכל" - בשתי אכילות הכתוב מדבר: אחת אכילת אדם, ואחת אכילת מזבח.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

זבחים יג, ב. וש"נ. ראה סה"מ תקס"ה ע' קסג ואילך. דרך מצותיך צ, ב ואילך. אוה"ת בראשית-ז בדי"ה והוא עומד עליהם בתחלתו.

78 שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים

עקרון הגמרא: "כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים". אכילת הכהן היא חלק מכפרת הקרבן.

Pesachim 59b:4-5 פסחים נ"ט ב:ד'-ה'

וכמה דכהנים לא אכלי פשר בעלים לא מתכפרין, דתניא: "ואכלו אותם אשר כפר בהם", מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין! אמר לקה: כיון דלא אפשר — עשאום כמי שנטמאו או שאבדו. דתניא: יכול נטמאו אמורין או שאבדו לא יהו כהנים זקאין בקזה ושוק — תלמוד לומר: "והיה הקזה לקה" ולכניו, מכל מקום.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

פסחים נט, ב. רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"י ה"א.

79 כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים

הרמב"ם: אכילת החטאת והאשם היא מצוות עשה; "כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים".

Mishneh Torah, Sacrificial Procedure 10:1 משנה תורה, הלכות מעשה הקרבנות י':א'

אכילת החטאת והאשם מצוות עשה שנאמר (שמות כט לג) "ואכלו אותם אשר כפר בהם". הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים. והוא הדין לשאר הקדשים שאוכלין אותם הכהנים שאכילתן מצוה:

Torat Emet 363 (Public Domain)

91 וסד"ה ואהיה אצלו אמון

בסוף המאמר, על "משחקת בתבל ארצו", נדרש "תבל" כצירוף השווה פעמיים "אריה": יש אריה בין החיות הקדושות ויש אריה בין האופנים. החיות שואגות מתוך אהבה שגולדה מהבנה, והאופנים של עולם העשיה מתוך אהבה טבעית; שתיהן מביאות ל"משחקת", לתענוג שלמעלה.

הערת קה"ת
לקרית במדבר יח, ד.

92 בזהר פ' צו דל"ב ע"ב ודל"ג ע"א

לצד הווהר בפרשת צו המצוטט בגוף הטקסט, ההערה מוסיפה את מאמרי אור התורה לראש השנה, עמ' 1428.

הערת קה"ת
ראה גם אוה"ת דרושים לר"ה ע' איתכח.

93 ועמ"ש בביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב

בקטע המצוטט מוסבר שתכלית ירידת הנשמות היא לברר את רפ"ח הניצוצות שנפלו בשבירת הכלים לשם ב"ן, מעולם התווה ("ואלה המלכים אשר מלכו"); המבחר העיקרי הוא שם מ"ה, תיקון, שכן "בכחמה יתבררו", והמבחר צריך להתברר תחילה מכל רע ופסולת.

הערת קה"ת
לקרית בלק סט, ב.

94 מי מנה עפר יעקב

דברי בלעם: "מי מנה עפר יעקב". מילות הפתיחה של הביאור בפרשת בלק המצוטט כאן.

Numbers 23:10 במדבר כ"ג:י

מי מנה עפר יעקב ומספר את־רבע ישראל תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כִּמְהוּ:

Who hath counted the dust of Jacob, Or numbered the stock of Israel? Let me die the death of the righteous, And let mine end be like his

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

95 סמוך לפלטינ שלך לא כבשת ואתה הולך ומכבש חוץ לארץ

הספרי אומר שישראל היו צריכים לכבוש תחילה את הארץ ורק אחר כך את שמחוזה לה, ושה' הוכיח את דוד: "את היבوسی הסמוך לארמונוך לא הורשת, ואתה הולך לכבוש את ארם?" מי שמבחר צריך להיות מבחור בעצמו תחילה.

Sifrei Devarim 51:1 ספרי דברים נ"א:א

... דוד עשה שלא כתורה! התורה אמרה משתקבשו ארץ ישראל תהו ושארים לבש חוצה לארץ והוא לא עשה כן, אלא חזר וכבש ארם נהרים וארם צובה, ואת היבוסים סמוך לירושלם לא הוריש. אמר לו המקום: את היבוסים סמוך לפלטורין שלך לא הורשת; היאך אתה חוזר ומכבש ארם נהרים וארם צובה?

Every place where the soles of your feet" (Devarim 11:24) tread will be yours": If (the purpose of this is) to teach about the boundaries of Eretz Yisrael, this is already written, viz. (Ibid.) "From the desert and the Levanon, from the river, the river Yerath, until the western sea shall be your border." What, then, is the intent of "where the soles of your feet tread"? He told them: Every place that you conquer, aside from these (specified) places shall be yours. — But perhaps ... this gives them license

Vocalized Edition (CC-BY-NC) • Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY)

86 זאת חנוכת המזבח

"זה קרבן חנוכת המזבח ביום המשח אותו". מילות הפתיחה של המאמר המצוטט כאן.

Numbers 7:84 במדבר ז:פ"ד

זאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמִּשַּׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשֵׂאֵי יִשְׂרָאֵל קֶעֶרֶת כֶּסֶף שְׁתֵּים עָשָׂר מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר כָּפוֹת זָהָב שְׁתֵּים עָשָׂר:

This was the dedication-offering of the altar, in the day when it was anointed, at the hands of the princes of Israel: twelve silver dishes, twelve silver basins, twelve golden pans

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

87 ואהיה אצלו אמון

"ואהיה אצלו אמון, ואהיה שעשועים יום יום". מילות הפתיחה של המאמר המצוטט כאן.

Proverbs 8:30 משלי ח:ל'

וְאֵהֵיָ אָצֻל אֲמוּן וְאֵהֵיָ שְׁעִשְׁוּעִים יוֹם יוֹם מִשְׁחָקֶת לִפְנֵי כָּל־עֵת: Then I was by Him, as a nursling; And I was daily all delight, Playing always before Him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

88 תבל ארצו

"משחקת בתבל ארצו". הטקסט מתייחס לביטוי זה בסוף אותו מאמר.

Proverbs 8:31 משלי ח:ל"א

מִשְׁחָקֶת בַּתְּבַל אֶרְצוֹ וְשַׁעֲשְׁעִי אֶת־בְּנֵי אָדָם:

Playing in His habitable earth, And my delights are with the sons of men

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

89 ובד"ה ואריה כבקר יאכל תבן

בקטע המצוטט השעורה היא מאכל בהמה: השפעת המלאכים הנקראים בהמות וחיות, בעלי פני האריה והשור. השפעה זו תלויה בעבודת ישראל בבית המקדש, בהקרכת עומר השעורים על המזבח; והאש שלמעלה שעל המזבח הייתה בדמות אריה, "אריה דאכיל קורבניך".

הערת קה"ת
לקרית במדבר יא, א.

90 ואריה כבקר יאכל תבן

"ואריה כבקר יאכל תבן". מילות הפתיחה של הביאור במדבר המצוטט כאן.

Isaiah 11:7 ישעיהו י"א:ז

וּפְרָה וְדֵב תִּרְעֶינָה יִחְדּוּ יִרְבְּצוּ יִלְדֵיהֶן וְאַרְיֵה כִּבְקָר יֹאכֵל־תֵּבֶן: And the cow and the bear feed; Their young ones shall lie down together; And the lion shall eat straw like the ox

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

96 אסור לאכול קודם התפלה

הגמרא דורשת את "לא תאכלו על הדם": "לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם". אדמו"ר הזקן מסביר מדוע: האכילה מבררת את המזון, והאוכל צריך להתברר תחילה באמצעות התפילה.

10b Berakhot ברכות י"ב

הערת קה"ת

ברכות י', ב. ראה שו"ע או"ח סי' פט, ג.

97 אסור לאכול קודם התפלה

ההלכה היא שמרגע שעלה השחר אסור לאכול או לשתות לפני התפילה, אך מים ותרופות מותרים.

89:3 Shulchan Arukh, Orach Chayim שולחן ערוך, אורח חיים פ"ט:ג

אסור לו להתעסק בצרכיו או לילך לדרך עד שיתפלל תפלת י"ח (ויש מקילין לאחר שאמרו מקצת ברכות קודם שאמרו ברוך שאמר וטוב להחמיר בזה) (תרומת הדשן סי' י"ח) ולא לאכול ולא לשתות אבל מים מותר לשתות קודם תפלה בין בחול ובין בשבת ויום טוב וכן אוכלין ומשקין לרפואה מותר:

Maginei Eretz: Shulchan Aruch Orach Chaim, Lemberg, 1893 (Public Domain)

98 פתח במזבח וסיים בשלחן

הפסוק ביחזקאל פותח במזבח ומסתיים במילים "השלחן אשר לפני ה'": כעת, כשכית המקדש אינו עומד, שולחנו של אדם מכפר עליו. האכילה היא העלייה שהמזבח חולל בעבר.

55a:3 Berakhot ברכות נ"ה א:ג

והמאריך על שלחנו: דלמא אתי עניא ויהיב לקה. דכתיב: "המזבח עץ שלוש אמות גבה", וכתיב: "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'", פתח במזבח וסיים בשלחן! רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוניה: כל זמן שבית המקדש קיים — מזבח מכפר על ישראל, ועכשיו, שלחנו של אדם מכפר עליו.

"He who prolongs his stay at table" — perhaps a poor man" will come and he will give him [some food] ; for it is written, "The altar of wood three cubits high... and he said unto me, This is the table that is before the L-rd" (Ezek. 41:22). He opens with "altar" and concludes with "table"! R. Johanan and R. Eleazar both say : So long as the Temple was in existence, the altar used to atone for Israel, but now a man's table atones for him

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

הערת קה"ת

ברכות נה, א.

99 שעת צלואת שעת קרבא

לעניין "עת צלואת שעת קרבא", ההערה מפנה למקורות המובאים במאמרי אדמו"ר הזקן על הפרשיות, עמ' 749.

הערת קה"ת

ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תשמט.

100 בד"ה כה תברכו את בניי

זהו אותו מאמר המצוטט בפסקה 4. באותו עמוד נאמר שאסור לאכול לפני התפילה, מפני שעד אז האדם עדיין קשור למטה ואינו יכול לתקן אחרים;

עליו לתקן תחילה את עצמו ולהיות בבחינת "אדם" (אדם, בגימטריה מ"ה), ביטול, ורק אז יוכל לתקן את המאכל.

הערת קה"ת

לקרית נשא כו, ג.

101 כה תברכו את בני ישראל

"כה תברכו את בני ישראל". אלו המילים הפותחות של המאמר המצוטט כאן.

Numbers 6:23 במדבר ו:כ"ג

דבר אל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם:

Speak unto Aaron and unto his sons, saying: On this wise ye' shall bless the children of Israel; ye shall say unto them

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

102 וּבְדִיָּה קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל

ההערה מציעה, בלשון "אולי", את המאמר "קודש ישראל לה" בפרשת פינחס, המתחיל בעמוד זה. המאמר מסביר מדוע אסור לאכול לפני התפילה, אף שמותר לאכול לפני לימוד: עד שהאדם מתפלל, אור נפשו נמצא רק "בחוטמו" — הוא מוכר בשכל, אך עדיין לא התפשט בלב; התפילה, שבה הוא מניח את רצונו שלו מפני הרצון העליון, ממשיכה את הנפש אל הגוף כולו.

הערת קה"ת

אולי הכוונה ללקוית פנחס עט, ג.

103 קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל

"קודש ישראל לה", ראשית תבואתה". אלו המילים הפותחות של המאמר המצוטט כאן.

Jeremiah 2:3 ירמיהו ב':ג

קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רִאשִׁית תְּבוּאָתָהּ כָּל־אֲכָלֵיו יֶאֱשָׁמוּ רָעָה תִּבָּא אֲלֵיהֶם נָא־אֵי:

Israel is the L-RD'S hallowed portion, His first-fruits of the increase; all that devour him shall be held guilty, evil shall come upon them, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 12

104 ע"פ בהעלותך את הנרות

זהו המאמר "בהעלותך את הנרות". שם מוסבר שאהרן מורכב מאותיות "נראה": כשם שלמעלה הכול נחשב לאין לפניו, כך מלמטה תיראה האלוקות לכל בשר, "כי עין בעין אתה, ה', נראה". אהבתו של אהרן באה מתוך מרידות על החושך המסתיר את האלוקות מעיני הבשר.

הערת קה"ת

לקרית בהעלותך ל, א.

105 בהעלותך את הנרות

"בהעלותך את הנרות, יאירו שבעת הנרות אל מול פני המנורה". מילות הפתיחה של המאמר המצוטט כאן.

Numbers 8:2 במדבר ח:ב'

דבר אל־אַהֲרֹן וְאֶמְרָתָּ אֵלָיו בְּהִעָלְתָּה אֶת־הַנֵּרוֹת אֶל־מֹול פְּנֵי הַמִּנְוָה יֹאירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת:

Speak unto Aaron, and say unto him: When thou lightest' the lamps, the seven lamps shall give light in front of the 'candlestick

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

106 אהרן אותיות נראה

בוהר נאמר שעני הכבוד באו בזכות אהרן, והוא מצטט את הפסוק "כי עין בעין נראה אתה ה'", כשאהרן נרמז בפסוק. זהו המקור לכך שאהרן הוא "נראה".

Zohar III, 103a זח"ג קג, א

הערת קה"ת

זח"ג קג, א. ספר השיחות תשי"א ע' 152. ספר הערכים-חב"ד ב מערכת אהרן ע' תרכט בהערה 681.

107 ארי' אותיות ראי'

הערת קה"ת מפנה Zohar III, 234a למילים האלה.

Zohar III, 234a זח"ג רלד, א

הערת קה"ת

זח"ג רלד, א. ת"ז תיקון ע (קכב, א).

108 אריה אותיות ראייה

הרעיא מהימנא מתאימה את ארבעת החושים לארבעת פני המרכבה: "ראייה — אריה".

Zohar, Pinchas 69:402-412 ספר זוהר, פנחס ס"ט:ת"ב-ת"יב

109 אריה אותיות ראייה

בתיקוני זוהר נאמר: "אריה — זו ראייה", ובהמשך: "ופני אריה אל הימין".

Tikkunei Zohar 122a:7 תיקוני זוהר קכ"ב א:ז

אַרְיָה דָּא רֵאִיָּה, וְאַתְמָר בְּקָה (יחזקאל א י) וּפְגִי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם, בְּכָל אֶתֶר אַרְבַּעַתָּם דָּא יְהוּיָה, אַרְבַּע אֶתְוֹן דִּילִיָּה דְשִׁלְטִין עַל כָּלָא, וְהַפּוֹךְ אַרְיָה וְתִשְׁכַּח לָקָה רֵאִיָּה, וְאַיְהוּ לִימִינָא דְחֶסֶד, דְּאַיְהוּ יוֹמָא קְדָמָא, דְּתַמָּן אִי (נ"א י) אֹר, רֵאוּבֵן דְּאַיְהוּ לִימִינָא עַל שְׁמִיָּה אֶתְקַרִי אֹר בּוֹ, שְׁמִיעָה לְשִׁמְאָלָא, וְעִלְיָה אֶתְמַר (שם) וּפְגִי שׁוֹר מִהֶשְׁמָלָא, נֶשֶׁר רֵיחָא בְּאֻמְצִיעִתָא, עִלְיָה אֶתְמַר (משלי ל ד) מִי אֶסְף רוּחַ בְּחֶפְזִי, דְּאַיְנוֹן תִּרְיִן נֹקְבִין דְּחוּטְמָא, פִּימָא דְבוּרָא, דָּא אָדָם ...

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

110 ע"פ נשא את ראש בני גרשון

זהו המאמר "נשא את ראש בני גרשון". שם מוסבר שאהרן הוא מקור האהבה הנעלית, "רב חסד", ולכן הוא נקרא אלי"ף, הר, נו"ן: "הר" רומז לאהבה, כפי שאברהם, שעליו נאמר "אובהי", קרא לה הר; ואהרן נפטר בהר ההר, המסמל אהבה נעלית מאהבתו של אברהם. האל"ף רומזת לפלא, שמקורו במדות שלמעלה מהשכל; והנו"ן הסופית רומזת להמשכת האהבה הזאת לכל נשמות ישראל.

הערת קה"ת

לקר"ת נשא כא, א.

111 נשא את ראש בני גרשון

"נשא את ראש בני גרשון גם הם". מילות הפתיחה של המאמר המצוטט כאן.

Numbers 4:22 במדבר ד':כ"ב

נִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גִּמְיָהֶם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם:

'-Take the sum of the sons of Gershon also, by their fathers'-houses, by their families

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 13

112 ונחנו מה

משה ואהרן לישראל: "ומה אנחנו, כי תלינו עלינו?" את המילה "מה" קוראים כאן כבחינת מ"ה.

Exodus 16:7 שמות ט"ז:ז

וּבִקֹּר וְרֵאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד ה' בְּשִׁמְעוֹ אֶת־תְּלַנְתִּיכֶם עֲלֵיהִי וְנַחְנוּ מֶה כִּי תִלְיִנוּ עָלֵינוּ:

and in the morning, then ye shall see the glory of the L-RD; for that He hath heard your murmurings against the L-RD; 'and what are we, that ye murmur against us

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות טז, ז-ח.

113 ואהרן מה אהרן

משה לקרא ולעדתו: "ואהרן מה הוא, כי תלינו עלינו?" גם כאן אהרן נקרא מ"ה.

Numbers 16:11 במדבר ט"ז:יא

לִכְּן אַתָּה וְכָל־עַדְתְּךָ הַנִּעַדִים עַל־Havayah וְאַהֲרֹן מִה־הוּא כִּי תִלְיִנוּ עָלָיו:

Therefore thou and all thy company that are gathered together against the L-RD—; and as to Aaron, what is he that ye 'murmur against him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

במדבר טז, יא.

פסקה 15

114 רבי יוחנן: שמשון נקרא על שם הקדוש ברוך הוא, כפי שנאמר: "כי שמש ומגן ה'"; הגמרא מסייגת זאת בהמשך: כשם שהקדוש ברוך הוא מגן על העולם כולו, כך שמשון הגן על ישראל בדורו.

Sotah 10a:8 סוטה י"א:ח'

וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁמִשׁוֹן דִּן אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים, שְׁנֹאָמַר: "דִּין יִדְיוֹ עֲמוֹ כְּאַחַד וְגו'". וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁמִשׁוֹן עַל שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא, שְׁנֹאָמַר: "כִּי שְׁמִשׁ וּמָגֵן ה' אֱלֹקִים וְגו'". אֱלֹא מַעֲתָה, לֹא יִמְחָה! אֱלֹא: מַעֲזִין שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַגִּין עַל כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ — אִף שְׁמִשׁוֹן מַגִּין בְּדוֹרוֹ עַל יִשְׂרָאֵל.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

115 כי שמש ומגן הוי' אלקים

"כי שמש ומגן הוי' אלקים; חן וכבוד ייתן ה'". שני השמות נדרשים כנגד השמש והמגן המסתיר אותה.

Psalms 84:12 תהילים פ"ד:י"ב

כִּי שְׁמֶשׁ וּמָגֵן ה' אֱלֹקִים חֵן וְכְבוֹד יִתֵּן ה' לֹא יִמְנַע־טוֹב לְהִלָּכִים בְּתַמִּים:

For the L-RD G-d is a sun and a shield; the L-RD giveth grace and glory; No good thing will He withhold from them .that walk uprightly

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

116 לאשתאבא בגופא דמלכא

הוהר מדבר על רוח שיש לטהר באש הנוצרת ולתקן "כדי שתיכלל בגופו של המלך". כאן הביטוי מתאר את כמיהתם העליונה של המלאכים.

Zohar I, 217b זח"א ריו, ב

הערת קה"ת

זח"א ריו, ב.

117 ע"פ אני ישנה ולבי ער

זהו הביאור על "אני ישנה ולבי ער". שם מוסבר שהתפילה, שתוקנה במקום הקרבנות, ממשיכה את הגילוי בהסתר, ואילו באמצעות הקרבנות ירדה אש מלמעלה, "האריה האוכל את הקרבנות"; ואף באמצעות התפילה עולה הנשמה "להיבלע בגופו של המלך". בהמשך נקראים "אכלתי יערי עם דבשי" כקריאת שמע וברכותיה, כאשר "יערי" הוא המלאכים.

הערת קה"ת

לקו"ת שה"ש לד, א.

118 אני ישנה ולבי ער

"אני ישנה ולבי ער". מילות הפתיחה של ההסבר המצוטט כאן.

Song of Songs 5:2 שיר השירים ה:ב

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתח־לי אחתי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא־טל קוצותי רסיסי לילה:

I sleep, but my heart waketh; Hark! my beloved knocketh: 'Open to me, my sister, my love, my dove, my undefiled; For my head is filled with dew, My locks with the drops of the night

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

119 אכלתי יערי עם דבשי

"באתי לגני... אכלתי יערי עם דבשי". כאשר קוראים זאת כ"אכילתו" של ה', הכוונה להיכללותם של המלאכים בו.

Song of Songs 5:1 שיר השירים ה:א

באתי לגני אחתי כלה אריתי מורי עם־בשמי אכלתי יערי עם־דבשי שתיתי ייני עם־חלבי אכלו רעים שתו ושכרו דודים:

I am come into my garden, my sister, my bride; I have gathered my myrrh with my spice; I have eaten my honeycomb with my honey; I have drunk my wine with my milk. Eat, O friends; Drink, yea, drink abundantly, O beloved

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שה"ש ה, א.

120 כי מגוית הארי רדה הדבש

שמשון לא סיפר להוריו כי מגוויית האריה דלה את הדבש". הדבר הנאכל עצמו נעשה מזון למי שנעלה ממנו.

Judges 14:9 שופטים י"ד:ט

וירדהו אלי־כפיו וילך הלון ואכל וילך אל־אביו ואל־אמו ויתן להם ויאכלו ולא־הגיד להם כי מגוית האריה רדה הדבש:

And he scraped it out into his hands, and went on, eating as he went, and he came to his father and mother, and gave unto them, and they did eat; but he told them not that he had scraped the honey out of the body of the lion

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שופטים יד, ט.

121 בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים

ההערה מציעה, בלשון "אולי", שהכוונה למאמר תורה אור "והנה אנחנו מאלמים אלומים". מוסבר בו ששבעת מלכי התווה נפלו בשבירת הכלים לתוך שם ב"ן דאצילות, ומשם לבריא, יצירה ועשיה; הנשמות, המלאכים והכוחות האלקיים נפלו כולם, והשבירה היא התפרדותם לחלקים רבים, כמו אותיות של מילה שמפרידים אותן זו מזו וכך אובד מוכנה.

הערת קה"ת

אולי הכוונה לתו"א כז, ג.

122 והנה אנחנו מאלמים אלומים

חלמו של יוסף: "והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה". מילות הפתיחה של המאמר בתורה אור המצוטט כאן.

Genesis 37:7 בראשית ל"ז:ז

והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם־נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי:

for, behold, we were binding sheaves in the field, and, lo, my sheaf arose, and also stood upright; and, behold, your sheaves came round about, and bowed down to my sheaf

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 17

123 זה קרבן אהרן

המילים כאן מצטטות את Leviticus 6:13. הקטע מופיע למטה.

Leviticus 6:13 ויקרא ו:יג

זה קרבן אהרן ובניו אשר־יקריבו לה' ביום המשח אתו עשירת האפה סלת מנחה תמיד מחציתה בבקר ומחציתה בערב:

This is the offering of Aaron and of his sons, which they shall offer unto the L-RD in the day when he is anointed: the tenth part of an ephah of fine flour for a meal-offering perpetual-ly, half of it in the morning, and half thereof in the evening

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ויקרא ו, ג.

124 שמן משחת קדש

"ועשית ממנו שמן משחת קדש". אדמו"ר הזקן מפרש זאת כשמן המושח את הקודש, חכמה, ולכן הוא נמשך מלמעלה ממנה.

Exodus 30:25 שמות ל:כ"ה

ועשית אתו שמן משחת־קדש רקח מרקחת מעשה רקח שמן משחת־קדש יהיה:

And thou shalt make it a holy anointing oil, a perfume compounded after the art of the perfumer; it shall be a holy anointing oil

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות ל, כה-לא.

125 שמן משחת קדש

בוהר על אמור מדובר על הכוהנים, שעליהם נאמר "שמן משחת אלקיו",

כדוגמת מה שלמעלה: "כשמן הטוב על הראש, יורד על הזקן, וזקן אהרן".

Zohar, Emor 2:6-3:12 ספר הזוהר, אמור ב':ג-י"ג:

R. Isaac said that the word "say" here signifies "say quietly", just as all the operations of the priests were carried out in quietness; and the repetition "say" and "thou shalt say" is to give emphasis to the injunction that they should not defile themselves, since he who ministers in a holy place should be holy throughout. As we have said, the body without the spirit is unclean, and the desire of unclean spirits is for the bodies of Israel, since now that the holy spirit has been ... emptied out

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

126 ועיין בזח"ג פ' אמור דפ"ח סעי"ב

ההערה מציינת שאותו זוהר על אמור מובא שוב גם שם. באותו קטע השמן נמשך מהמוחין של אבא, ושורשו בפסוק "כשמן הטוב על הראש" – גולגולת אריך אנפין, שורש המצוות. "שאו ידיכם קודש" ממשיך ברכה מעצמות אור אין סוף, הקודש העליון, אל שם הוי", שכן השמן נקרא שמן משחת קודש.

הערת קה"ת

נוכר גם לקמן פ' בהעלותך לד, ב.

127 ע"פ בהעלותך את הנרות

בקטע המובא, האהבה המתלהטת מתעוררת באמצעות "שמן כתי" – ענווה; ועל הפסוק "כשמן הטוב על הראש, יורד על הזקן, וזקן אהרן" מוסבר שזקנו של הכהן הגדול הוא הלכות התורה, האלוקות הנמשכת לפרטי פרטים עד אין קץ, והשמן הטוב שעליו הוא חכמה עילאה.

הערת קה"ת

לקו"ת בהעלותך ל, ג.

128 בהעלותך את הנרות

"בהעלותך את הנרות". אלה הן מילות הפתיחה של המאמר המצוטט כאן.

Numbers 8:2 במדבר ח':ב'

דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת־הַנֵּרוֹת אֶל־מֹול פְּנֵי הַמִּנְוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת:

Speak unto Aaron, and say unto him: When thou lightest' the lamps, the seven lamps shall give light in front of the 'candlestick

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

129 וע"פ זאת חנוכי המזבח

זהו "ביאור מעט" על "זאת חנוכת המזבח". בהסתמך על הרמ"ז לזוהר, אמור פט ע"א, נאמר ששמן המשחה הוא ממוחא סתימאה, וניחוחו מגבורת עתיק יומין; אכילת המזבח ממשיכה מן המן שעל הכיסא – ז"א דאצילות; הקטורת עולה לדרגת עתיק; ושמן המשחה מחבר אור פנימי ואור מקיף, "כשמן הטוב... יורד על הזקן".

הערת קה"ת

לקו"ת נשא כט, ג.

130 זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו

"זאת חנוכת המזבח ביום הימשח אותו". אלה הן מילות הפתיחה של הביאור המצוטט כאן.

Numbers 7:84 במדבר ז':פ"ד

זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הַמִּשַּׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשֵׂאֵי יִשְׂרָאֵל קָעֵרֶת כֶּסֶף שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מִזֶּרֶק־כֶּסֶף שְׁנַיִם עֶשֶׂר כִּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה:

This was the dedication-offering of the altar, in the day when it was anointed, at the hands of the princes of Israel: twelve silver dishes, twelve silver basins, twelve golden pans

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

131 חכמה כ"ח מ"ה

הזוהר על פרשת צו מפרש חכמה ככ"ח מ"ה, "כוח מה".

Zohar III, 28a זח"ג כח, א

הערת קה"ת

זח"ג כח, א. לד, א.

132 חכמה כ"ח מ"ה

ושוב בפרשת צו: חכמה שורה על תפארת, "שבה נמצא כוח מה".

Zohar, Tzav 21:154-24:166 ספר הזוהר, צו כ"א:קנ"ד-כ"ד:קס"ו

פסקה 18

133 ביום המשח אותו

"זו קרבן אהרן ובניו... ביום המשח אותו: עשירית האיפה סולת למנחה תמיד". אדמו"ר הזקן שואל מדוע נאמר "ביום" ולא "מיום".

Leviticus 6:13 ויקרא ו':י"ג

זֶה קֶרְבֵּן אֶהְרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר־יִקְרִיבוּ לָהּ בְּיוֹם הַמִּשַּׁח אֹתוֹ עֲשִׂירֵת הָאֶפֶה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מִחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמִחֲצִיתָהּ בָּעֶרֶב:

This is the offering of Aaron and of his sons, which they shall offer unto the L-RD in the day when he is anointed: the tenth part of an ephah of fine flour for a meal-offering perpetual-ly, half of it in the morning, and half thereof in the evening

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

134 ויקרא אלקים לאור יום

"ויקרא אלקים לאור יום, ולחושך קרא לילה". לכן "יום" פירושו אור וגילוי.

Genesis 1:5 בראשית א':ה'

וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לְאֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד:

And G-d called the light Day, and the darkness He called Night. And there was evening and there was morning, one day.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית א, ה.

135 חדש ימינו

"השיבנו ה' אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם". יש לקרוא זאת ככשה לחידוש הגילויים, "ימים".

Lamentations 5:21 איכה ה':כ"א

הַשִּׁיבֵנו אֱלֹהֵי וְנִשְׁוֹבָה חֹדֶשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

Turn Thou us unto Thee, O L-RD, and we shall be turned; Renew our days as of old

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

איכה ה, כא.

136 סדי"ה כי ביום הזה יכפר

לקראת סוף המאמר הזה מוסבר הביטוי "חדש ימינו": "ימים" הם המשכת אורו של ה', כמו בפסוק "והיה ה' לך לאור עולם"; ואנו מבקשים שאור חדש יאיר לנו, אף שהאור הראשון פסק. ביום הכיפורים הדבר נמשך מן הקדוש ברוך הוא עצמו, למעלה מכל שם, שהוא מקור הסליחה.

הערת קה"ת

לקו"ת אחרי כו, ג.

137 כי ביום הזה יכפר

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם". אלו מילות הפתיחה של המאמר המצוטט כאן.

Leviticus 16:30 ויקרא ט"ז:ל

כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכָּפֵר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ:
For on this day shall atonement be made for you, to cleanse
you; from all your sins shall ye be clean before the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 19

138 ימי עולם וימי קדם

האידרא רבא: התיקונים של הזקן של עתיקא נקראים "ימים קדמוניים", ואלה שבז"א נקראים "ימי עולם". אדמו"ר הזקן מיישם זאת על "יום" המשיחה.

Zohar, Idra Rabba 21:157-23:166 ספר הזהר, האדרא רבא כ"א:קנ"ז-
כ"ג:קס"ו

139 זאת חנוכת המזבח

"זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו, מאת נשיאי ישראל: קערות כסף שתים עשרה, מזרקי כסף שנים עשר..." נאמר על שנים עשר ימי קורבנות, אף שרק הראשון חל ביום עצמו.

Numbers 7:84 במדבר ז:פ"ד

זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמִּשַּׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשֵׂי־אֵי יִשְׂרָאֵל קְעֻרֹת כֶּסֶף
שְׁתֵּים עָשָׂר מְזֻרְקֵי־כֶסֶף שְׁנָיִם עָשָׂר כַּפֹּת זָהָב שְׁתֵּים עָשָׂר:

This was the dedication-offering of the altar, in the day when
it was anointed, at the hands of the princes of Israel: twelve
silver dishes, twelve silver basins, twelve golden pans

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

במדבר ז, פד.

פסוקה 20

140 מנחה תמיד

מנחתו של אהרן היא "מנחה תמידית", מחציתה בבוקר ומחציתה בערב. היא מוקרבת לעולם, ובכל זאת היא נקראת "ביום המשח אותו".

Leviticus 6:13 ויקרא ו:י"ג

זֶה קָרְבַּן אֶהְרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר־תִּקְרְבוּ לָהּ בַּיּוֹם הַמִּשַּׁח אֹתוֹ עֲשִׂיתָ הָאֹפֶה
סֶלֶת מִנְחָה תָמִיד מִחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמִחֲצִיתָהּ בָּעֶרֶב:

This is the offering of Aaron and of his sons, which they shall
offer unto the L-RD in the day when he is anointed: the tenth
part of an ephah of fine flour for a meal-offering perpetual-
ly, half of it in the morning, and half thereof in the evening

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ויקרא ו, יג.

141 כשמן הטוב

"כשמן הטוב על הראש, יורד על הזקן, זקן אהרן". שמן המשחה שהקרבן התמידי ממשיך להוריד.

Psalms 133:2 תהילים קל"ג:ב

כִּשְׁמֵן הַטּוֹב עַל־הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל־הַזָּקָן וְזָקֵן־אַהֲרֹן שִׁירֵד עַל־פִּי מְדוּתָיו:

It is like the precious oil upon the head, Coming down upon
the beard; Even Aaron's beard, That cometh down upon the
collar of his garments

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים קלג, ב.

פסוקה 21

142 זה קרבן אהרן

הזהר בפרשת צו: הרשעים מפרידים בין "זאת" ל"זה", ואהרן ובניו מקרבים אותם ומחברים את "זה" עם "זאת"; לאחר מכן הוא שואל מדוע הפסוק אינו אומר "זאת היא העולה". זו הנקודה של אדמו"ר הזקן בנוגע ל"זה".

Zohar, Tzav 12:93-14:104 ספר הזהר, צו י"ב:צ"ג-י"ד:ק"ד

THIS (zeh) IS THE OBLATION OF AARON AND HIS SONS
WHICH THEY SHALL OFFER UNTO THE L-RD. Sinners
cause the Holy One, blessed be He, to part from the
Community of Israel; they separate zeh (this, masc.) from
zoth (this, fem.), who should form one pair

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

143 זאת תורת העולה

"צו את אהרן ואת בניו לאמור: זאת תורת העולה". הקרבן שלפני קרבנו של אהרן נפתח במילה "זאת".

Leviticus 6:2 ויקרא ו:ב

צו אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הוּא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה
עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־הַלֵּלָה עַד־הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד בּוֹ:

Command Aaron and his sons, saying: This is the law of the
burnt-offering: it is that which goeth up on its firewood
upon the altar all night unto the morning; and the fire of the
altar shall be kept burning thereby

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ויקרא ו, ב . . זאת תורת המנחה: שם ו, ז . . זאת תורת האשם: שם ז, א.

144 הערת קה"ת מפנה Menachot 53a:1-3 למילים האלה.

Menachot 53a:1-3 מנחות נ"ג א:א-ג

(ויקרא ו, ז) זאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל אמר ליה מצוה לא קא מיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לעכב אמר ליה לעכב נמי כתיב (ויקרא ו, י) לא תאפה חמץ אלא מצה מתקיף לה רב חסדא ואימא לא

תאפה חמץ אלא שיאור

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

145 וזאת תורת המנחה

”וזאת תורת המנחה. שוב מופיעה המילה ”זאת“.

Leviticus 6:7 ויקרא ו':ז

וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני־אֶהֱרֹן לפני ה' אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ:

And this is the law of the meal-offering: the sons of Aaron shall offer it before the L-RD, in front of the altar

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

146 וזאת תורת האשם

”וזאת תורת האשם“. הקרבן שאחרי קרבנו של אהרן, שוב עם המילה ”זאת“.

Leviticus 7:1 ויקרא ז':א

וזאת תורת האֲשָׁם קֹדֶשׁ קִדְשִׁים הוא:

.And this is the law of the guilt-offering: it is most holy

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

147 וחסידיך ירננו

הזוהר בתחילת פרשת ויצא דורש את הפסוק ”ילבשו כוהניך צדק וחסידיך ירננו“ על דוד המלך את הכהנים ואת החסידים לשמח את המלך.

Zohar, Vayetzei 6:36-7:43 ספר הזוהר, ויצא ו':ל"ו-ז':מ"ג

From David's conduct on this occasion we learn that anyone who invites a king should strive to entertain him in some novel fashion, so as to afford him special pleasure. If, for instance, it is the king's wont to be entertained by ordinary clowns and jester, he should provide for him specially refined and courtly entertainers. Thus, when David invited the King and His Consort, he replaced the customary entertainers of the King with a higher order. So he said: "Let thy ... priests be clothed with righteousness, and let thy

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

148 וחסידיך ירננו

”ילבשו כוהניך צדק וחסידיך ירננו“. הפסוק שהזוהר דורש.

Psalms 132:9 תהילים קל"ב:ט

כְּהִנֵּךְ יִלְבְּשׁוּ־צֶדֶק וְחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ:

Let Thy priests be clothed with righteousness; And let Thy saints shout for joy

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

149 ובפ' צו דל"א א'

לצד הזוהר על פרשת צו, ל"א ע"א, ההערה מפנה גם לספר החקירה, ע"ה ע"א.

הערת קה"ת

ראה גם חקירה עה, א.

150 סד"ה בעצם היום הזה נמול

ההערה מציעה, בלשון "אולי", שהכוונה למאמר בתורה אור "בעצם היום הזה נמול אברהם". בקטע הנזכר נאמר שאברהם זכה למילה מלמעלה, "ומל ה' אלקיך את לבבך"; "עצומו של יום" הוא היום שכולו ארוך וכולו טוב, גילוי העתיד הגדול, וכשעצומו של אותו יום התגלה אליו — נימול אברהם.

הערת קה"ת

אולי הכוונה לתו"א יג, ד.

151 בעצם היום הזה נמול

”בעצם היום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו“. מילות הפתיחה של המאמר המצוטט כאן.

Genesis 17:26 בראשית י"ז:כ"ו

בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אֶבְרָהָם וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ:

In the selfsame day was Abraham circumcised, and Ishmael his son

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

152 ובד"ה בחדש השלישי

בקטע הנזכר נאמר שספירת העומר מציאת מצרים מכינה לקבלת התורה — גילוי אור אין סוף למטה כפי שהוא למעלה, באמצעות ביטול. הכתוב אומר בפשטות "ביום הזה", מפני ש"יום" פירושו אור וגילוי, כמו שנאמר: "ויקרא אלקים לאור יום".

הערת קה"ת

תו"א סז, ב ואילך.

153 בחדש השלישי כו' ביום הזה באו

"בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, ביום הזה באו מדבר סיני". מילות הפתיחה של המאמר המצוטט כאן.

Exodus 19:1 שמות י"ט:א

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינִי:

In the third month after the children of Israel were gone forth out of the land of Egypt, the same day came they into the wilderness of Sinai

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

154 וקרא זה אל זה ואמר

הזוהר על עקב מצטט את הפסוק "וקרא זה אל זה ואמר" כשהוא מדבר על החיות שבמרכבה.

Zohar, Eikev 1:12-2:20 ספר הזוהר, עקב א':י"ב-ב':כ'

155 וקרא זה אל זה ואמר

השרפים: "וקרא זה אל זה ואמר: קדוש, קדוש, קדוש". כל אחד מהם נקרא "זה".

Isaiah 6:3 ישעיהו ו':ג

וַקְרָא זֶה אֶל־זֶה וַאֲמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת מְלֵא כְלִי־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the L-RD of hosts; The whole earth is full of His glory

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

156 ועמ"ש ע"פ קול דודי הנה זה בא מדלג

ההערה מציעה, בלשון "אולי", שהכוונה למאמר על "קול דודי" שבשיר השירים. בקטע הנזכר מוסבר שבפסח, בלילו הראשון, הייתה "קפיצה" מעצמות אין סוף אל מעבר לפתח — מלכות דאצילות; ומאז נמשך האור באמצעות מעשה המצווה, בספירה: "היום יום..."

הערת קה"ת

אולי הכוונה ללקו"ת ש"ש טז, א.

157 קול דודי הנה זה בא מדלג

”קול דודי הנה זה בא, מדלג על ההרים”. הדוד נקרא ”זה”.

Song of Songs 2:8 שיר השירים ב:ח'

קול דודי הנה זה בא מדלג עליהם מקפץ עליהם:

Hark! my beloved! behold, he cometh, Leaping upon the mountains, skipping upon the hills

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

158 ואמר ביום ההוא הנה אלקינו

”ואמר ביום ההוא: הנה אלקינו זה... זה ה' קיוינו לו”. ה' עצמו נקרא ”זה”.

Isaiah 25:9 ישעיהו כ"ה:ט'

ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קיוינו לו וישענו זה ה' קיוינו לו
נגילה ונשמחה בישועתו:

And it shall be said in that day: 'Lo, this is our G-d, For whom we waited, that He might save us; This is the L-RD, for whom we waited, We will be glad and rejoice in His 'salvation

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ישעיי כה, ט.

159 הרמ"ז פי תולדות דקל"ב

בעניין דברי הרמ"ז, ההערה מפנה לשני מקומות באור התורה, בני"ך
ובשבעות; בכותרת ההערה מצוין דף קל"ב של הרמ"ז, ואילו בגוף הדברים
נוכר דף קל"ה.

הערת קה"ת

ראה אוה"ת נ"ך-ב ע' תתקצד. אוה"ת שבועות ע' קלה.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר, התרגום לעברית של ימינו, הביאורים שלנו וההערות.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

הביאורים שלנו, עם הסקירה, השאלות והעמוד לילדים: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) דרך (Public Domain); Daat Shemot Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); Moreh Nevuchim, translated by Ibn Tibon (Public Domain); Guide for the Perplexed, English Translation, Friedlander (1903) (Public Domain); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain); Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain); The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015 (CC-BY); The Jerusalem Talmud, translation and commentary by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015 (CC-BY); OYW (segmentation according to Warsaw 1880) (Public Domain); Pentateuch with Rashi's commentary by M. Rosenbaum and A.M. Silbermann, 1929-1934 (Public Domain); Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA); Torat Emet 363 (Public Domain); Vocalized Edition (CC-BY-NC); Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY); Maginei Eretz: Shulchan Aruch Orach Chaim, Lemberg, 1893 (Public Domain); Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA).

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חניגים ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/tzav/1/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק